

Studiu de regenerare urbană al Municipiului Salonta

Județul Bihor

FIȘĂ DE LIVRABIL

Nume proiect	Studiu de regenerare urbană al Municipiului Salonta
Beneficiar	Primăria Municipiului Salonta
Data începerii proiectului	03.07.2023
Data încheierii	04.08.2023
Denumire livrabil	Studiu de regenerare urbană al Municipiului Salonta
Data de livrare	04.08.2023
Colectiv Elaborare	<p>Vara Architect Studio Arh. Urb. Anca Virginaș</p> <p>Asociația Urban 2020 Msc. Urb. Mădălina Rusen Msc. Urb. Andrada Lupulescu</p>

REVIZII

Nr. Revizie	Data	Autor
01	20.07.2023	Dr. Urb. Sabina Dimitriu Dr. Ing. Pietro Elisei
02	27.07.2023	Dr. Urb. Sabina Dimitriu Dr. Ing. Pietro Elisei Phdc. Urb. Natalia Măgureanu

IMAGINI

- Fig. 1_ Priorități de investiții și alocare financiară PRNV 2021-2027_Polictica de Coeziune
- Fig. 2_ Accesibilitatea orașelor pe cale rutieră_Planul de dezvoltare regionala al regiunii Nord-Vest
- Fig. 3_ Matricea de alegere și prioritizare a proiectelor de regenerare urbană
- Fig. 4_ Acces existent din Strada Republicii
- Fig. 5_Spațiu verde existent, din interiorul insulei urbane Piața Libertății
- Fig 6_ Acces existent din Strada Oradiei
- Fig. 7_Zona interioară a insulei_Anexe și construcții degradate
- Fig. 8_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 1
- Fig. 9_Strada1 Decembrie între Primăria Municipiului Salonta și insula urbană Piața Libertății_Viitoare legătură pietonală și velo
- Fig. 10_ Curtea Primăriei Municipiului Salonta
- Fig. 11_ Canalul Culișer_Vedere din Strada Aradului (E671)
- Fig. 12_Canalul Culișer_Vedere din zonele de locuire individuală
- Fig. 13_Canalul Culișer_Vedere din Strada Dornei
- Fig. 14_Canalul Culișer_Vedere din Strada Rozyvany Gyorgy
- Fig. 15_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 3_ Canal Culișer
- Fig. 16_ Strada Menumorut
- Fig. 17_ Strada Victor Hugo
- Fig. 18_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 1_Inel Verde
- Fig. 19_Locuințe sociale existente (ANL)
- Fig. 20_Locuințe sociale existente (ANL)_Vedere din Strada Iasomiei
- Fig. 21_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 10
- Fig. 22_Proiect bazin de înot finalizat recent în zona de agrement
- Fig. 23_Strada Sala Sporturilor
- Fig. 24_Strada Haiducilor_Parcări spontane, trotuare neamenajate
- Fig. 25_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectiectelor cheie Nr. 5, Nr. 8, Nr. 12
- Fig. 26_ Peron Gara Salonta - Vedere spre zona industrială dezafectată str. Ghestului
- Fig. 27_ Vedere spre Gara Salonta
- Fig. 28_ Zona de locuințe colective aferente Gării_Strada Ady Endre

PIESE DESENATE

1. Analiza situației existente – Disfuncționalități și potențial
2. Viziune de regenerare urbană – Concept de regenerare
3. Listă proiecte cheie de regenerare urbană și idei de proiect – Corelare cu obiectivele strategice
4. Zone Prioritare de Regenerare - Zona Centrală

CUVÂNT ÎNAINTE

Regenerarea urbană, în special la scara orașelor medii și mici, dar și a cartierelor din contexte urbane și metropolitane, este o strategie de revitalizare a unor părți ale orașului care, din diverse motive, se află într-o stare de neglijență sau de degradare.

Regenerarea urbană nu înseamnă definirea unor intervenții pur fizice. Atunci când se recurge la acest tip de acțiune sau de politică urbană, se gândește în primul rând la recrearea acelor rețele relaționale (sociale, culturale, economice, de mediu, logistice etc.) care nu mai există și care au condus zonele studiate la starea actuală de degradare profundă.

Acțiunile de regenerare urbană se definesc la scară urbană, fiind în sintonie cu strategiile de dezvoltare durabilă identificate pentru oraș prin procese comune ale administrației și comunităților locale: nu există un proces de regenerare urbană eficace și eficient care să facă abstracție de implicarea comunităților locale care locuiesc în zonele vizate și a actorilor locali, atât publici, cât și privați, care acționează și au interese în aceleași zone.

Regenerarea urbană reconstruiește perspectivele de dezvoltare ale unei părți a orașului, și folosește așa-numita abordare *place-based approach* pentru redefinirea acesteia. Acest tip de abordare conturează orice acțiune de regenerare la scară urbană, de oraș sau de cartier. Din acest motiv, este de asemenea important ca proiectele identificate să creeze sinergii între ele și să răspundă în mod coerent la problemele identificate și care urmează să fie rezolvate, o coerență metodologică necesară în orice proces de transformare urbană. Procesul de regenerare urbană trebuie, de asemenea, să fie asociat cu un model clar de guvernanță a acestuia, bazat pe înțelegerea actorilor implicați atât la nivel local, cât și la nivelul instituțiilor locale și regionale. Înțelegerea mecanismelor de sprijinire a interacțiunii între aceștia este critică pentru a depăși, de asemenea, așa-numita gândire de tip *silo thinking* (fragmentare instituțională) și pentru a face ca diferitele politici și finanțări utile care țin de diferite departamente, fie ele locale, provinciale, regionale, de stat sau europene, să interacționeze între ele.

O regenerare urbană bine gândită integrează diferitele domenii și sisteme care structurează complexitatea structurii fizice și civice a unui oraș, de exemplu, sistemul de așezări sau de locuințe, sistemele naturale verzi și acvatice (inclusiv serviciile ecosistemice de referință), sistemele de mobilitate, spațiile publice, sistemul de servicii și funcțiile productive și comerciale, sistemul de cultură și de patrimoniu, și altele.

CUPRINS

Introducere.....	6
1.1. Scopul și principiile unui studiu de regenerare pentru Municipiul Salonta	6
1.2. Context programatic, strategic și teritorial.....	7
1.3. Tendințe internaționale și Provocări-cheie pentru viitor.....	16
Evaluarea situației existente.....	17
2.1. Accesibilitate și conectivitate	17
2.2. Cadrul natural și schimbări climatice.....	19
2.3. Cadrul construit.....	20
2.4. Mediul social.....	21
2.5. Mediul economic.....	22
2.6. Disfuncționalități și Potențial de Dezvoltare.....	24
Viziunea de regenerare	26
4.1. Concept de regenerare la nivelul Municipiului Salonta	26
4.2. Scenariu “If not”	27
4.3. Obiective de regenerare urbană și categorii de proiecte.....	29
Zone de regenerare urbană și proiecte-cheie.....	31
5.1. Logica intervențiilor. Criterii de alegere și prioritizare a intervențiilor	31
5.2. Zone prioritare care necesită operațiuni integrate de regenerare urbană	33
6. Concluzii și recomandări.....	46
7. Surse.....	49

INTRODUCERE

1.1. Scopul și principiile unui studiu de regenerare pentru Municipiul Salonta

Scopul studiului de față este acela de a dezvolta cadrul strategic necesar pentru regenerarea orașului Salonta, județul Bihor, oferind o viziune integrată asupra dezvoltării urbane viitoare și o serie de recomandări specifice privind măsurile și proiectele care ar trebui implementate pentru a atinge această viziune.

Principiile generale care ghidează studiul de regenerare urbană al Municipiului Salonta sunt:

- **Mobilitate și accesibilitate:** Promovarea unui sistem de transport eficient și sustenabil, care să faciliteze mobilitatea locuitorilor în interiorul orașului dar și în relație cu teritoriul adiacent și să asigure accesibilitatea la servicii, dotări și locuri de muncă.
- **Sustenabilitate:** Promovarea dezvoltării urbane durabile, care să aibă un impact minim asupra mediului și să asigure o utilizare eficientă a resurselor naturale. Se vor include măsuri în direcția promovării energiilor regenerabile, gestionarea eficientă a deșeurilor și protejarea zonelor verzi;
- **Participare comunitară:** Implicarea activă a comunității locale în procesul de luare a deciziilor și dezvoltare urbană prin măsuri ce privesc consultări publice, implicarea ONG-urilor și a altor organizații locale și crearea unor mecanisme de comunicare eficiente între administrația locală și cetățeni;
- **Diversitate și incluziune socială:** Asigurarea includerii nevoilor și intereselor tuturor cetățenilor, indiferent de grupurile de apartenență sau de statutul socio-economic. Încurajarea integrării sociale, crearea de spații accesibile și dezvoltarea de facilități care să servească nevoilor diverse ale comunității;
- **Revitalizarea patrimoniului natural și cultural:** Păstrarea și valorificarea elementelor de patrimoniu cultural, arhitectural, natural ale municipiului Salonta, astfel încât acestea să devină resurse valoroase și atracții pentru comunitate și turiști, potențiale catalizatoare de dezvoltare economică.
- **Dezvoltarea economică durabilă:** Promovarea creșterii economice echilibrate și durabile, care să ofere oportunități de angajare și să contribuie la bunăstarea comunității. Se vor urmări măsuri de susținerea antreprenoriatului local, atragerea investițiilor și diversificarea sectoarelor economice.

Din punct de vedere metodologic studiul a urmărit un proces în cascadă, o abordare structurată, secvențială și ierarhică unde fiecare etapă s-a construit pornind de la concluziile etapei anterioare: Definierea obiectivelor generale ale studiului, Analiza și evaluarea contextului strategic de regenerare urbană la diferite scări teritoriale, Definierea provocărilor și oportunităților locale prin analiza situației existente și corelarea cu contextul regional/național/european, Dezvoltarea unei viziuni integrate de regenerare urbană și dezvoltare a orașului, Identificarea și formularea soluțiilor de regenerare ce se vor transpune în proiecte cheie supuse implementării viitoare, Formularea de măsuri și recomandări strategice de implementare pentru zonele de regenerare și dezvoltarea viitoare a orașului.

1.2. Context programatic, strategic și teritorial

● Agenda 2030 și cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă

Regenerarea urbană este un instrument cheie pentru atingerea mai multor Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD-uri) și pentru implementarea Agendei 2030 la nivel local și regional. Mai specific, regenerarea urbană este în directă legătură cu următoarele ODD-uri:

ODD 11 - Orașe și comunități durabile: crearea de orașe incluzive, reziliente, sigure și durabile.

Regenerarea urbană este esențială pentru îmbunătățirea calității vieții în orașe, asigurarea accesului la servicii de bază, gestionarea adecvată a resurselor și crearea de comunități sustenabile;

ODD 9 - Industrie, inovare și infrastructură: promovarea infrastructurii durabile, reziliente și dezvoltarea inovației tehnologice. Regenerarea urbană implică modernizarea și îmbunătățirea infrastructurii existente, promovarea tehnologiilor verzi și soluțiilor inovatoare pentru dezvoltarea urbană durabilă;

ODD 13 - Acțiune climatică: combaterea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. Regenerarea urbană poate include măsuri precum promovarea eficienței energetice în clădiri, dezvoltarea transportului durabil, crearea de spații verzi și protecția biodiversității, toate contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la adaptarea la impactul schimbărilor climatice;

ODD 3 - Sănătate și bunăstare: asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării pentru toți. Regenerarea urbană poate implica crearea de medii sănătoase, inclusiv accesul la apă potabilă, spații verzi, locuri de joacă și facilități sportive, promovarea mobilității active și crearea unor condiții propice pentru sănătatea și bunăstarea comunității;

ODD 1 - Eradicarea sărăciei: în toate formele sale. Regenerarea urbană poate contribui la reducerea sărăciei prin crearea de oportunități economice, dezvoltarea de locuințe accesibile și promovarea incluziunii sociale și a egalității de șanse în orașe.

● Regulament (UE) 375/2018 al Parlamentului și Consiliului European- 5 obiective de politică

Regulamentul stabilește 5 obiective de politică pentru politica de coeziune a Uniunii Europene:

- (1) **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- (2) **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- (3) **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale
- (4) **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- (5) **O Europă mai aproape de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE

În mod specific, domeniile care contribuie la realizarea obiectivului *O Europă mai aproape de cetățenii săi* sunt menționate în Politica de Coeziune : economia albastră durabilă, turism, cultură, dezvoltare locală, **regenerare urbană**.

● **Experiența utilizării fondurilor Europene în perioada 2014-2020**

Experiența utilizării fondurilor europene în perioada 2014-2020 se poate transpune în principalele efecte pe care investițiile Programelor Operaționale le-au adus în diverse sectoare¹:

- **Cercetare, dezvoltare, inovare:** Creșterea capacității științifice și angajarea de noi cercetători, Colaborarea între universități, mediul antreprenorial și consumatorii finali de inovare, Modernizarea infrastructurii de cercetare. Stimularea inovării în întreprinderi și creșterea profitabilității, Creșterea rezistenței IMM-urilor inovatoare la criză etc.
- **Digitalizare:** Creșterea competitivității economice prin dezvoltarea de produse și servicii TIC, Îmbunătățirea nivelului de digitizare în firme, Dezvoltarea rețelelor de mare viteză și furnizarea de servicii TIC pentru IMM-uri, Implementarea proiectelor privind educația în mediul electronic și telemedicina etc.
- **Mediul de afaceri:** Susținerea rezistenței la criză a IMM-urilor inovatoare și reducerea riscului de șomaj, Impact pozitiv asupra numărului de locuri de muncă, cifrei de afaceri și profitului în întreprinderile sprijinite, Sprijinirea reindustrializării și specializării inteligente în sectoarele cu potențial de dezvoltare regională, Îmbunătățirea șanselor de supraviețuire pentru întreprinderile sprijinite etc.
- **Energie și schimbări climatice:** Creșterea producției de energie din surse regenerabile și mai puțin exploatate, Creșterea capacității sistemului energetic național de a integra energie regenerabilă, Contribuție la securitatea energetică regională, Îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii educaționale și pentru formarea profesională continuă, Reducerea consumului de energie conform standardelor europene etc.
- **Mediul înconjurător și gestionarea riscurilor:** Închiderea și reabilitarea depozitelor de deșeuri neconforme, creșterea capacității de reciclare, Îmbunătățirea performanței sistemelor de gestionare a apei potabile și apelor uzate, precum și creșterea capacității de monitorizare, Reducerea emisiilor de CO2 și îmbunătățirea eficienței energetice prin investiții în iluminatul stradal, Beneficii economice asociate cu reabilitarea siturilor industriale poluate, inclusiv impactul asupra sănătății și potențialul turistic al zonelor reabilite etc;
- **Ocuparea forței de muncă:** Creșterea veniturilor și a șanselor de ocupare pe termen lung, Contribuții la creșterea ocupării în rândul șomerilor de lungă durată și al persoanelor de etnie romă, Nivelul de competențe s-a îmbunătățit, în special în rândul șomerilor, al populației cu educație scăzută și în mediul rural, Facilitarea înființării de noi întreprinderi și creșterea ocupării în zonele urbane etc.
- **Sănătate:** Facilitarea accesului la servicii medicale îmbunătățite și reducerea timpului de așteptare, Scăderea costurilor de transport pentru pacienți și a absenteismului mai îndelungat de la locul de muncă, Diversificarea serviciilor medicale disponibile, Sprijinirea persoanelor dezavantajate, în special în mediul rural etc.
- **Incluziune socială:** Îmbunătățirea calității vieții persoanelor din grupurile vulnerabile, Îmbunătățirea accesului la servicii sociale și servicii de sănătate de calitate, Îmbunătățirea ofertei serviciilor de asistență și consiliere, Creșterea numărului de întreprinderi sociale și crearea de locuri de muncă, Creșterea confortului pentru grupurile vulnerabile etc.
- **Patrimoniu Cultural și Turism:** Creșterea duratei de viață a obiectivelor de patrimoniu național, Crearea de locuri de muncă și utilizarea forței de muncă locală, Sporirea

¹ Listă sintetică conf. <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2023/04/67a8e9dc27a87ac5b00de5b1e53e5046.pdf>

atractivității localităților ca destinații turistice, Beneficii pentru mici întreprinzători locali, Revigorarea economică a localităților de dimensiuni mici prin integrarea obiectivelor finanțate în circuite turistice și obținerea statutului de stațiune turistică, Stimularea ocupării forței de muncă și crearea de afaceri noi în stațiunile turistice etc.

- **Transport:** Îmbunătățirea mobilității și conectivității în rețelele de transport rutier, Reducerea riscului de accidente și a poluării urbane, Creșterea siguranței în trafic și fluidizarea traficului, Creșterea vitezei de circulație și îmbunătățirea confortului călătorilor în transportul feroviar, Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin investiții în mobilitatea urbană etc.
- **Educație:** Reducerea abandonului școlar și creșterea șanselor de angajare, Creșterea competențelor cadrelor didactice și aplicarea acestora în procesul educational, Creșterea accesului la educație la toate nivelurile, Îmbunătățirea condițiilor de studiu și dotarea școlilor cu infrastructură de specialitate, Creșterea atractivității școlilor în comunități și îmbunătățirea imaginii acestora etc.

În particular regenerarea urbană a fost menționată în perioada 2014-2020, prin POR:

- **AP 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile** (1.108 mil.€). Au fost susținute investiții în unitățile de învățământ în care se oferă servicii de educație timpurie antepreșcolară și preșcolară, investiții destinate îmbunătățirii transportului public urban și a transportului electric și nemotorizat, reconversiei și refuncționalizării terenurilor și suprafețelor degradate, investiții în asigurarea condițiilor de bază pentru infrastructură, sociale, economice și pentru locuire în zone defavorizate și marginalizate etc.
- **AP 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural** (391,56 mil.€) Au fost susținute proiecte care vizează creșterea calității spațiilor publice în zonele urbane, conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural, precum și conservarea identității culturale și dezvoltarea economică locală. Au fost, finanțate restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabilă a obiectivelor de patrimoniu UNESCO, patrimoniu cultural național și patrimoniu cultural local din mediul urban.
- **AP 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban** (78,72 mil.€) se referă la efectuarea de investiții integrate în contextul strategiilor de dezvoltare locală aflate sub responsabilitatea comunității;
- **Axa Prioritară 13:** Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii (243,98 mil.€.) a urmărit rezolvarea problemelor de infrastructură, sociale etc. de la nivelul orașelor mici și mijlocii, cuprinse în strategii integrate de dezvoltare locală, în scopul de a contribui la creșterea calității vieții populației și de a promova incluziunea socială a populației defavorizate.

● **Politica de coeziune și cadrul financiar multianual 2021-2027, PNRR**

Politica de coeziune este unul dintre principalele instrumente ale Uniunii Europene pentru a investi în dezvoltarea regională și implicat în regenerarea urbană a localităților.

În perioada de programare 2021-2027, sunt prevăzute o serie de investiții în domeniile asociate **mediului înconjurător și gestionării riscurilor**. În ceea ce privește biodiversitatea, programele regionale vor finanța **regenerarea spațiilor urbane degradate**, inclusiv prin

acțiuni ce promovează infrastructura verde în zonele urbane și modernizarea/extinderea altor spații urbane.

PRNV 2021-2027 vizează 7 priorități: (1) 0 regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice, (2) 0 regiune cu localități smart, (3) 0 regiune cu localități prietenoase cu mediul, (4) 0 regiune cu mobilitate urbană multimodală durabilă, (5) 0 regiune accesibilă, (6) 0 regiune educată, (7) 0 regiune atractivă, (8) Asistență tehnică.

Referirea directă la regenerarea urbană se realizează în cadrul Priorității 7: 0 regiune atractivă. *Programul urmărește, atât în mediul urban, cât și în mediul rural, conservarea, protecția și valorificarea durabilă și competitivă a patrimoniului cultural și istoric, inclusiv asigurarea și/sau îmbunătățirea accesului către acesta; îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice; dezvoltarea infrastructurii pentru turismul balnear și balneoclimatic, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice. Totodată, sunt avute în vedere măsuri pentru **regenerarea urbană** și securitatea spațiilor publice, inclusiv prin finanțarea unor centre multifuncționale².*

Rezultatele așteptate în cadrul priorității 7 sunt: 21 situri culturale și turistice sprijinite; 41.300 persoane care au acces la spații publice noi sau modernizate în zonele urbane; 360.845 vizitatori/an ai siturilor culturale și turistice sprijinite.

Alte rezultate așteptate prin PRNV 2021-2027 aflate în strânsă legătură cu regenerarea urbană a localităților sunt în cadrul Priorităților 3,4,6.

- **Prioritatea 3** - 8.121 locuințe cu performanță energetică îmbunătățită; 102.900 mp clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită; 15.196,80 MWh/an de energie regenerabilă produsă; 45 ha infrastructuri verzi sprijinite pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbări climatice; 100.057 persoane cu acces la infrastructură verde nouă sau îmbunătățită.
- **Prioritatea 4** - 8 km de linii de tramvai și metrou reconstruite/modernizate; 90,57 km infrastructură de ciclism care beneficiază de sprijin; 43 stații pentru carburanți alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare); 13 orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate; 117.639.600 de utilizatori anuali ai transportului public nou sau modernizat; 1.375.739 utilizatori ai infrastructurii de ciclism.
- **Prioritatea 6** - 1.401 copii/an care beneficiază de infrastructură educațională timpurie nouă sau modernizată; 5.752 elevi/an care beneficiază de infrastructură educațională nouă sau modernizată; 10 centre de educație pentru elevi în domenii cu impact RIS3; 2 centre de testare pentru orientarea educațională a elevilor; 2 tabere de elevi și preșcolari susținute; 1.550 copii ce beneficiază anual de taberele școlare.

² <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2023/04/67a8e9dc27a87ac5b00de5b1e53e5046.pdf>

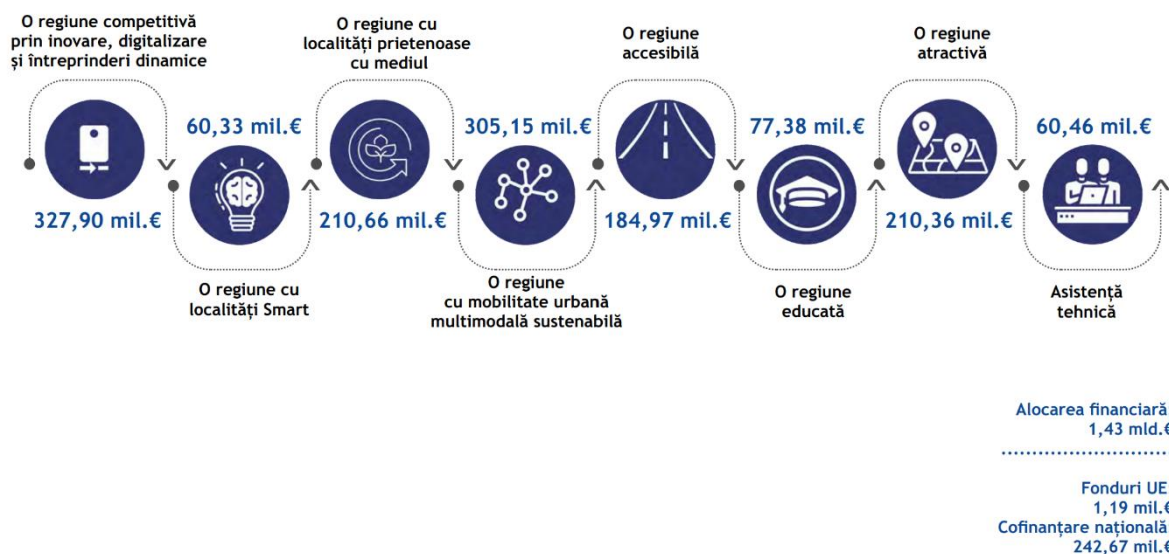

Fig. 1_Priorități de investiții și alocare financiară PRNV 2021-2027_Politica de Coeziune

● Contextul național, regional, județean

Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România

A fost definit în jurul obiectivelor de politică trasate de către Comisia Europeană și urmărește:

- *OP 1 - O Europă mai inteligentă prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente.* Întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterea nivelului de investiții în CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, inclusiv Smart city;
- *OP 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și justă, investiții verzi și albastre, economiei circulare, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor* - creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și adecvare a sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, **regenerare urbană**, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură;
- *OP 3 - O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și conectivității TIC regionale* - creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, la nivel național, regional și local, inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră;
- *OP 4 - O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale* - Crearea pârghiilor fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni: asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile; adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și la progresul tehnologic; combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate; asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor;
- *OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale* - abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, prin implicarea autorităților locale și parteneriatelor, în

scopul asigurării coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

Planul de Dezvoltare al regiunii Nord-Vest 2021-2027 (PDR NV)

PDR N-V urmărește *creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea și autenticitatea locală și stimulând inovarea, în vederea dezvoltării echilibrate a teritoriului și a creșterii standardului de viață*³ și țintește 5 obiective specifice:

1. Economie competitivă bazată pe inovare și digitalizare
2. Capital uman și social dezvoltat
3. Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv
4. Mediu natural valorificat responsabil
5. Conectivitate fizică și digitală ridicată

În cadrul justificării Obiectivului 3 se susține **necesitatea orașelor mai mici din regiune de a beneficia de proiecte de regenerare urbană, ale căror zone centrale sunt încă degradate deși au un potențial arhitectural și turistic deosebit, având capacitatea de a-și recăpăta inclusiv rolul de spațiu de întâlnire pentru comunitate**. O parte dintre zonele centrale, mai ales ale principalelor centre urbane regionale (Oradea, Cluj-Napoca, Bistrița sau Baia Mare), au beneficiat deja de proiecte de regenerare urbană, mai ales prin dezvoltarea zonelor pietonale și prin restaurarea fondului construit.

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest are o tradiție industrială și minieră, ceea ce a dus la existența unor situri contaminate în special în zona Baia Mare și în județul Bihor. De asemenea, multe orașe au fost afectate de declinul zonelor industriale, care au încă o bună accesibilitate și infrastructură tehnico-edilitară, necesitând intervenții de decontaminare pentru a fi valorificate prin proiecte de regenerare urbană sau transformate în spații verzi pentru beneficiul orașului.

În cadrul Obiectivului 4 se susține necesitatea extinderii suprafeței de spații verzi, mizând în primul rând pe **proiecte de regenerare urbană în zonele de locuințe colective și conversia fostelor situri industriale**, care să înglobeze o gândire sistemică asupra rețelei de spații verzi la nivel municipal și metropolitan.

Strategia Integrată de Dezvoltare durabilă a județului Bihor (SIDU) 2021-2027

Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a județului Bihor, 2021 – 2027 este corelată cu țintele, obiectivele și prioritățile, direcțiile de acțiune din Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României 2030 și cu Planul de Dezvoltare Regională Nord – Vest, 2021-2027.

Obiective strategice de dezvoltare:

1. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere;
2. Stimularea antreprenoriatului (economic, social și cultural) la nivel local;

³ <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2021/02/PDR-NV-2021-2027-versiunea-feb-2021.pdf> Planul de Dezvoltare

3. Creșterea calității vieții; Este vizat un set complex de dimensiuni ale calității vieții, atât aspecte care țin de dimensiuni tangibile, ce pot fi măsurate obiectiv (dezvoltare economică de ex.), cât și aspecte care țin de percepția locuitorilor precum acces la servicii publice de calitate, multiculturalitate, siguranță, petrecerea timpului liber etc.
4. Dezvoltarea turismului sustenabil;
5. Dezvoltarea sistemului educațional preuniversitar și universitar în relație cu prioritățile strategice ale județului și cu cerințele pieței;
6. Dezvoltarea sectorului cultural și a industriilor creative în conexiune cu valorificarea patrimoniului cultural;
7. Creșterea capacității administrative la nivelul administrațiilor locale și a administrației județene;
8. Dezvoltarea teritorială echilibrată la nivel de județ (dezvoltarea trebuie să fie una coordonată și sustenabilă) prin consolidarea legăturilor intra-județene între diferite comunități;
9. Creșterea conectivității interne și internaționale (rutier, feroviar, aeroport, digital);
10. Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din județ;

Strategia urmărește implementarea de proiecte specifice în Municipiul Salonta ce vizează categoriile: Infrastructura rutieră/Mobilitate, Infrastructură edilitară, Managementul deșeurilor, Mediu, Eficiență energetică, Educație, Sănătate, Social, Sport și timp liber, Turism, Digitalizare/Capacitate administrativă, Economie, Iluminat public, Siguranță publică, Cultură.

4 proiecte vizează direct **regenerarea urbană** a municipiului Salonta, în cadrul Măsurii **1.1.4. Revitalizare urbană, reconversie și refuncționalizare terenuri, suprafețe și clădiri degradate vacante sau neutilizate:**

- Revitalizarea zonei industriale de pe strada Ghestului;
- Îmbunătățirea aspectului estetic urban prin amenajarea de spații verzi și montare mobilier urban;
- Acordarea de facilități proprietarilor care au clădiri degradate și reabilitarea acestora pentru îmbunătățirea aspectului orașului;
- Parteneriate pentru înfrumusețarea orașului, reabilitarea și revitalizarea spațiului public din zona gării;

● **Cadrul local pentru regenerare urbană (PMUD, SIDU)**

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2017-2031 (PMUD) al Municipiului Salonta formulează **9 obiective** ce răspund problemelor identificate:

1. Creșterea cotei modale a transportului nemotorizat - creșterea numărului de bicicliști, raportat la statistica anului 2017, cu 9,97% până în 2020, cu 33,02% până în 2025 și cu 46% până în 2032;
2. Creșterea cotei modale a transportului în comun în detrimentul transportului cu autoturismul;
3. Reducerea numărului de accidente prin lucrări de reconfigurare a intersecțiilor;
4. Crearea infrastructurii suport pentru traficul greu și de tranzit;
5. Asigurarea necesarului de parcări de rezidență și în proximitatea obiectivelor de interes public;

6. Creșterea eficienței utilizării resurselor de mediu prin promovarea transportului electric;
7. Creșterea siguranței în trafic;
8. Reducerea nivelului de poluare fonică, olfactivă și reducerea gazelor cu efect de seră;
9. Crearea infrastructurii intermodale;

PMUD Municipiul Salonta identifică **55 de proiecte prioritare** de implementat pe termen scurt (2020), termen mediu (2025) și termen mediu și lung (2025-2030). Specific, proiectele propuse urmăresc:

1. Realizare rastel de biciclete, stație de închiriat biciclete, stație de compresor pentru biciclete; Realizarea de noi piste de biciclete și amenajarea celor existente;
2. Traseu pentru mijloace de transport ecologice; Amenajarea stațiilor destinate transportului în comun;
3. Modernizare treceri de pietoni și trotuare; Semaforizare inteligentă, sens giratoriu, denivelări pentru limitarea vitezei, amenajarea de intersecții, realizarea de senzori unice, alveole; Înlocuirea de indicatoare rutiere deteriorate;
4. Realizarea centurii ocolitoare; Modernizarea infrastructurii rutiere și a trotuarelor; Realizare de căi de acces; Exproprieri în vederea realizării de noi străzi; Sistem de management integrat al traficului;
5. Realizarea de parcări noi; Amenajare piațetă; Demolare garaje/barăci fără autorizație;
6. Achiziția de autobuze electrice; Stații de alimentare cu energie electrică;
7. Implementarea unui sistem standardizat de informare în stații; panouri informative; Realizarea de garduri, glisiere, bariere, stâlpișori de delimitare a traficului auto de cel pietonal; Pasarelă pietonală;
8. Crearea de spații verzi cu locuri de joacă, Crearea de perdele verzi, zone pentru colectarea selectivă a gunoaielor; Reglarea aprovizionării magazinelor între anumite intervale orare și zile; Modernizarea funcțională și estetică a spațiilor publice (shared space);
9. Realizare terminal intermodal; Coridor de mobilitate urbană (piste de biciclete, coridor prioritar pentru transport în comun); Coridor de mobilitate urbană (piste de biciclete și pietonale)

Din cele 55 de proiecte prioritare, 28 de proiecte sunt definite a fi implementate pe termen scurt, 4 proiecte pe termen scurt/mediu, 1 proiect pe termen lung și 17 proiecte pe termen mediu.

Strategia de dezvoltare a Municipiului Salonta 2021-2027 (SIDU)

- (1) **Dezvoltarea unui centru urban modern și atractiv**, cu 2 obiective specifice:
 - Modernizarea infrastructurii urbane;
 - Creșterea calității locuirii;
- (2) **Salonta stațiune turistică și recunoscută pe plan național și european**, cu 3 obiective specifice:
 - Dezvoltarea infrastructurii de cazare și de servicii turistice, sprijinirea accesului la programe de pregătire și formare;
 - Realizarea unui concept de dezvoltare turistică și a unui program de promovare la nivel național și european;
 - Dezvoltarea administrației publice locale;

Strategia identifică și detaliază prin fișe de proiect **24 de proiecte supuse implementării:**

1. Modernizarea și reabilitarea străzilor urbane (2022-2024, POR)
2. Extindere canalizare 16 străzi (2022-2024, POR)
3. Valorificarea potențialului turistic al apei geotermale-Dezvoltarea unui complex balnear-ștrand termal (2022-2024, POR, ROHU, PNRR, Programul pentru dezvoltarea turismului)
4. Dezvoltarea unei baze de agrement sportiv (zona Hotel Sport) (2022-2024, POR)
5. Asigurarea/Îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea de investiții în clădirile rezidențiale de tip blocuri de apartamente proprietate privată din Municipiul Salonta
6. Reabilitarea Liceului Tehnologic nr. 1 Salonta, (2022-2024, POR, PNRR)
7. Construire și dotare creșă ante-preșcolari cu capacitate 40 copii (2022-2025, PNRR)
8. Extindere și modernizare ambulatoriu Spitalul Municipal Salonta (2022-2024, POR, programul Național pentru Sănătate, Programul Interreg România Ungaria)
9. Extinderea și diversificarea oportunităților de valorificare a potențialului turistic -patrimoniul natural - Regatul dropiei (2022-2024, Programul de cooperare transfrontalieră RO-HU)
10. Dezvoltarea de aplicații și platforme pentru optimizarea interacțiunii cu cetățeni dezvoltarea bazei de date GIS/inventariere patrimoniu/evidențe urbane, precum și dotarea cu echipament aferente (2022-2024, POR, buget local, POC, POCA)
11. Asigurarea / Îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea de investiții la clădiri publice: clădire str. 7 Iunie – Liceul Teoretic Arany Janos Salonta (2021-2023, CNI, Fonduri Proprii)
12. Amenajare interioară Casa Roth Amin etapa III (2021-2023, CNI, Fonduri Proprii)
13. Locuințe pentru tineri destinate închirierii, Str. Pușkin (2021-2023, ANL)
14. Pieta – Casa de catafalcare în cimitirul Municipal Salonta (2021-2023, CNI, Fonduri Proprii)
15. Construire bazine de înot (2021-2023, CNI, Agenția de dezvoltare durabilă)
16. Amenajare locuințe sociale str. Șarcadului nr. 1 (2021-2023, CNI, Fonduri Proprii)
17. Sală polivalentă multifuncțională (2021-2023, CNI, Fonduri Proprii)
18. Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde prin amenajarea pistelor pentru biciclete în Municipiul Salonta, județul Bihor (2022-2026, PNRR)
19. Dezvoltarea infrastructurii TIC prin sisteme inteligente de management urban în Municipiul Salonta, județul Bihor (2022-2026, PNRR)
20. Reabilitare/reconversie clădiri și terenuri – regenerare urbană, Zona Piața Libertății (2022-2024, Programul Național de Redresare și Reziliență - ADR Nord Vest)
21. Extinderea infrastructurii TIC prin sisteme inteligente de management urban în Municipiul Salonta, județul Bihor (2022-2026, PNRR)
22. Regenerare urbană: Amenajare inel verde (2021-2027, POAT-ADR NV)
23. Coridor de mobilitate urbană prin crearea pistelor de biciclete și coridor prioritar pentru mijloc de transport în comun ecologic traseul I de la Est la Vest și traseul II de la Sud la Vest, în Municipiul Salonta (2023-2029 PRNV 2021-2027)
24. Amenajare coridor albastru Municipiul Salonta (2023-2029 PR NV 2021-2027)

70% din proiectele supuse implementării (17 proiecte), urmează a fi realizate în perioadele 2021-2023/2022-2024, cele mai puține urmând a fi implementate în perioadele 2022-2025/2021-2027/2023-2029.

1.3. Tendințe internaționale și Provocări-cheie pentru viitor

Instrument nou care sprijină dimensiunea urbană a politicii de coeziune în perioada 2021-2027, Noul Bauhaus European (New European Bauhaus/NEB) este o inițiativă internațională relevantă pentru regenerarea urbană, facilitând printr-o abordare practică transformarea orașelor în jurul a 3 valori inseparabile:

- **Durabilitate:** de la obiectivele climatice, la circularitate, poluare zero și biodiversitate;
- **Estetică:** calitatea experienței și a stilului, dincolo de funcționalitate;
- **Incluziune:** de la valorificarea diversității, până la securizarea accesibilității și asigurarea de prețuri convenabile;

Patru axe tematice ghidează implementarea inițiativei: (1) Reconectarea cu natura, (2) Redobândirea sentimentului de apartenență, (3) Prioritizarea locurilor și a oamenilor care au cea mai mare nevoie și (4) Necesitatea unei gândiri pe termen lung, care să țină seama de ciclul de viață în ecosistemul industrial. În același timp, NEB se concentrează pe trei transformări cheie interconectate: a locurilor de pe pământ, a mediului care facilitează inovarea, a perspectivelor și a modului nostru de gândire.

În contextul ediției din 2023 a apelurilor de proiecte, regenerarea urbană s-a regăsit printre dimensiunile centrale în cadrul a 3 din cele 4 axe tematice ale inițiativei sub forma sprijinirii proiectelor de transformare fizică care demonstrează:

(1) Mediul construit și spațiile publice noi, renovate sau regenerate contribuie la protejarea, refacerea și/sau regenerarea ecosistemelor naturale și a biodiversității; Utilizarea soluțiilor și a materialelor bazate pe natură; Conservarea și restaurarea mediului ca sarcină comună pentru întreaga comunitate; Utilizarea zonelor verzi pe post de conector între spațiile comune și partajate ale diferitelor cartiere;

(2) Mediul construit nou, renovat, recondiționat sau regenerat poate fi conectat cu patrimoniul și cu tradițiile istorice locale sau cu caracteristicile locale ale realităților demografice, ale dinamicilor culturale și artistice și ale stilurilor de viață contemporane; Modul în care procesele de regenerare pot contribui la restabilirea sentimentului de apartenență sau la modelarea ambițiilor orientate spre viitor ale comunităților de la nivel local sau regional; Reorientarea spațiilor către schimburi pozitive între generații și către crearea de comunități;

(3) Transformarea fizică și regenerarea teritoriilor și a locurilor, inclusiv a satelor mici, a zonelor rurale, a orașelor în declin, a zonelor urbane degradate, a zonelor dezindustrializate și a locurilor care primesc refugiați sau care aspiră să devină accesibile tuturor; Domeniul locuințelor sociale și temporare, precum și reconversia, renovarea sau regenerarea clădirilor și a împrejurimilor acestora pentru a combate segregarea și izolarea.

2. EVALUAREA SITUAȚIEI EXISTENTE

Localizare geografică

Municipiul Salonta este localizat în Sud-Vestul Județului Bihor, lângă frontiera cu Ungaria și face parte din Regiunea de dezvoltare Nord-Vest, Macroregiunea 1. Acesta este situat la 39 km de Municipiul Oradea (reședința de județ) și la aproximativ 14 km de punctele de trecere rutieră și feroviară ale frontierei de stat. Salonta este al doilea oraș ca suprafață la nivelul județului Bihor (după Oradea), având o suprafață de 170,04 km².

Din punct de vedere al geografiei locale, Câmpia Salontei este elementul de relief predominant, iar în ceea ce privește hidrografia, Municipiul este străbătut de canalul Culișer.

Din punct de vedere al dezvoltării urbane, Salonta face parte dintr-o arie trans-județeană, areal urban cu potențial în consolidare, împreună cu orașele Jimbolia, Pecica, Sântana, Sănnicolau Mare din județele Arad și Timiș, fiind totodată un pol cu influență zonală.

2.1. Accesibilitate și conectivitate

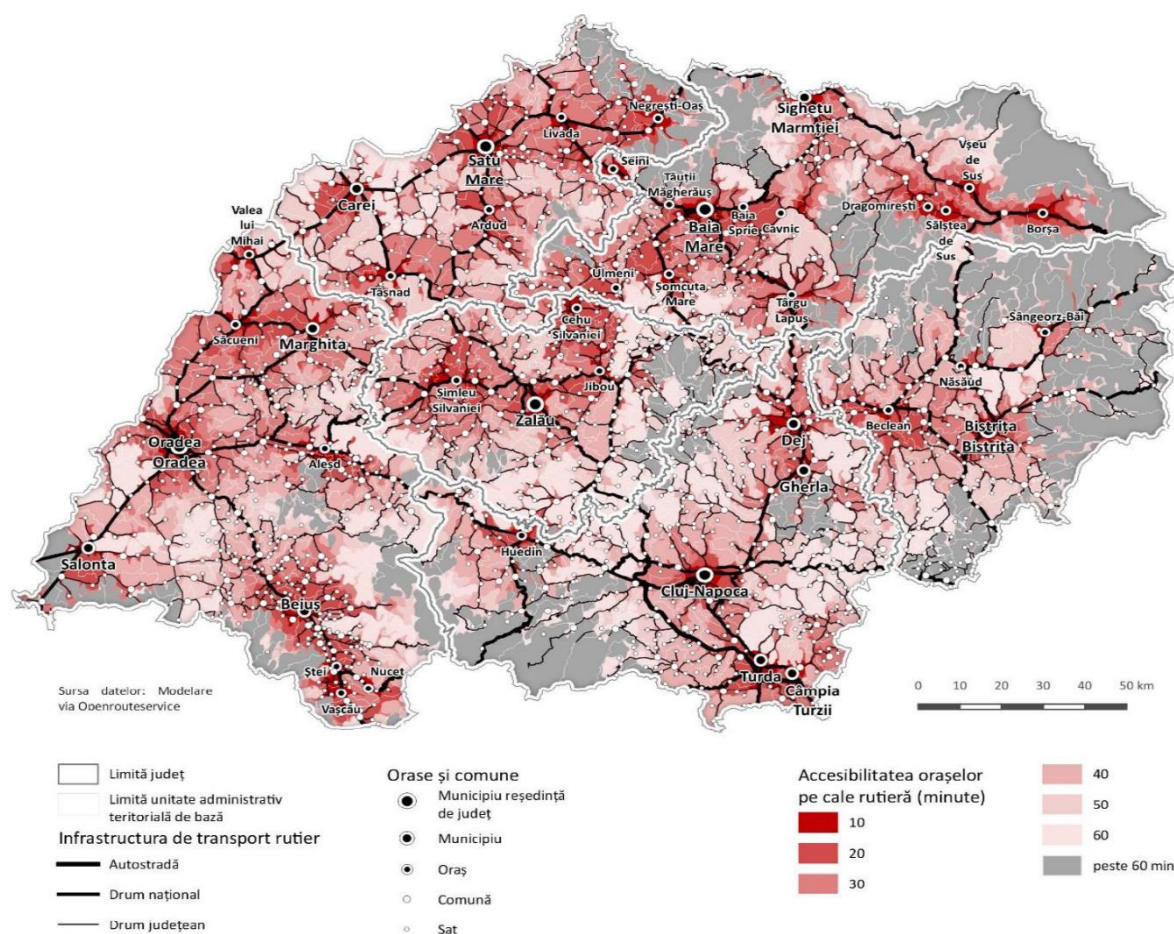

Fig. 2_ Accesibilitatea orașelor pe cale rutieră_Planul de dezvoltare regională al regiunii Nord-Vest

Context macroteritorial

Accesibilitatea și conectivitatea - la nivel macro-teritorial

Municipiul Salonta reprezintă un pol cu influență zonală și un punct vamal de trecere rutieră și feroviară. În acest sens, traficul rutier reprezentat de transportul de internațional de bunuri are o pondere ridicată și este de interes la nivel local. Există numeroase firme care își desfășoară activitatea în domeniul transporturilor și al activităților auxiliare (la sfârșitul anului 2019 existau 57 de unități economice în acest domeniu și 252 de salariați). Pe de altă parte, un avantaj al localizării transfrontaliere este reprezentat de accesul la un culoar de transport internațional cu gabarit de până la 7 tone, ceea ce încurajează transportul de mărfuri la nivel zonal - însă nu este un acces direct.

Cu toate acestea, Salonta nu deține centuri sau variante ocolitoare, orașul fiind traversat de traficul greu. Aceste aspecte au un impact negativ la nivelul conectivității regionale și locale (conducând la traversarea orașului prin centrul acestuia, ceea ce constituie un dezavantaj în plan local) și efecte negative asupra mediului (grad de poluare fonică, auditivă și chimică ridicat). O încărcare cu trafic internațional pe ruta Lituania-Slovenia contribuie la îngreunarea traficului și la un nivel de poluare crescut. Pe de altă parte, Salonta face parte dintr-un areal urban cu potențial în proces de consolidare a căilor de comunicație cu județele Arad și Timiș, reprezentând o arie trans-județeană în curs de dezvoltare.

Din punct de vedere al infrastructurii rutieremajore, Municipiul Salonta este traversat de drumul european E671/DN79 – Oradea-Arad-Timișoara (Avram Iancu – Ciomeghiu – Salonta – Oradea – Biharia – Săcuieni– Cherechiu – Tarcea – Valea lui Mihai – Curtuișeni). E671 se află în întregime pe teritoriul României, traversând zona Nord-Vestică a țării (în vecinătatea graniței cu Ungaria) și constituie o oportunitate pentru dezvoltarea economică a orașului. Salonta dispune și de un acces facil la un drum expres cu conexiune internațională la Békéscsaba (pe teritoriul Ungariei). DN79 se intersectează în Piața Libertății cu traseului DJ795, care face legătura cu DN79 și DN76 (prin localitatea Tinca).

Transport feroviar

La nivelul județului Bihor, există o serie de impedimente cu privire la dezvoltarea infrastructurii feroviare. Lipsa investițiilor în remedierea calității infrastructurii feroviare și extinderea acesteia conduce la timpi ridicați de transport. În prezent, conform Masterplanului General de Transport, intervențiile pe sectorul feroviar în Regiunea Nord-vest vizează și un traseu ce include Municipiul Salonta: Oradea - Salonta - Arad. Dezvoltarea acestei rute reprezintă un element de potențial ce ar îmbunătăți conectivitatea la nivel regional. Existența unui nod de cale ferată pentru legătura cu Ungaria constituie un avantaj în întărirea legăturilor transfrontaliere la nivel local și acces către Europa de Vest. Municipiul Salonta este traversat zilnic de 25 de trenuri de călători, dintre care 2 internaționale (din Ungaria) și 2 trenuri de mărfuri.

Transport aerian

Cel mai apropiat aeroport este localizat în Oradea, la o distanță de aproximativ 30 Km (această distanță poate fi parcursă în aproximativ o oră cu trenul și 30 de minute cu mașina personală). Accesibilitatea este îngreunată de lipsa legăturilor centru-aeroport, fapt ce conduce în unele cazuri la timpi ce exced o oră (între 2-3 ore).

Transport fluvial și maritim - nu este cazul.

Transport public local

În Municipiul Salonta nu există transport public în interiorul localității (autobuz, tramvai, troleibuz), aspect ce îngreunează legătura zonelor periferice cu centrul.

În ceea ce privește transportul persoanelor către localități învecinate, acesta se realizează prin curse private regulate organizate de societăți economice specializate și autorizate.

Lipsa unei autogări pentru transferul pasagerilor tren-autobuz îngreunează accesul intermodal la nivel local.

Infrastructură stradală - mobilitate locală

Lungimea totală a străzilor la nivel municipal este de 67,30 km, dintre care 47,30 km sunt străzi modernizate, 20 km străzi neamenajate corespunzător. Nu există străzi neamenajate, ceea ce constituie un avantaj local. Rețeaua stradală a Salontei se compune în principiu din străzi secundare (în multe cazuri paralele străzilor principale) și străzi de legătură. Străzile principale (precum Republicii, Aradului, 1 Decembrie, Nicolae Bălcescu, etc.) au un profil stradal generos, cuprins între 25-40 m și o zonă carosabilă amenajată. În zona centrală, trama stradală variază între 12-32 m și o lățime carosabilă de 8 m (profilul stradal cuprinde și zone verzi sau trotuare de dimensiuni variabile). Străzile de categoria IV au o dimensiune redusă, de 12-15m și un carosabil de 3,5-5,5 m, acestea asigurând accesibilitatea în interiorul cvartalelor.

Trotuarele și spațiile pietonale din oraș sunt slab dezvoltate (în special spre zonele periferice) fiind discontinue, nedefinite sau nepavate (drumuri de pământ, pietriș).

Având în vedere gradul ridicat al traficului de tranzit, numărul ridicat de autoturisme și alte mijloace de transport personal, navetismul din localitățile învecinate (care au locul de muncă în oraș), infrastructura rutieră este suprasolicitată. Principala provocare a administrației locale este decongestionarea traficului de pe străzile principale, care sunt cele mai solicitate de traficul de tranzit (prin amenajarea unor străzi secundare, colectoare, cu flux continuu și semnalizări corespunzătoare).

Infrastructură velo

La nivelul județului Bihor, Salonta este privit ca un oraș cu tradiție în mersul cu bicicleta. Este astfel oportună dezvoltarea unor rețele velo care să susțină acest trend al populației (fiind planificate o serie de proiecte în acest sens). Tot din cadrul repartiției modale se poate observa că bicicleta este utilizată într-un procent mai ridicat în orașele mai mici, unde distanțele sunt mai reduse, iar lipsa unei varietăți de servicii de mobilitate duce la alegerea unor astfel de alternative. Totodată, Salonta prezintă piste velo transnaționale dezvoltate prin programul Interreg V-A România-Ungaria 2014-2020. În 2019 s-a extins traseul de biciclete existent între Salonta - Békéscsaba cu încă 8,778 km (6 km pe teritoriul românesc) de noi porțiuni de pistă, în Sarkad, Salonta și Mădăraș. Acest aspect generează coeziune transfrontalieră și încurajarea utilizării mijloacelor de mobilitate durabile. Cu toate acestea, se constată faptul că rețeaua de piste de biciclete nu este consolidată într-un mod corespunzător (conform Strategiei de Dezvoltare Locală).

2.2. Cadrul natural și schimbări climatice

Două unități geomorfologice caracterizează zona - culmile joase ale masivelor Codru-Moma, Pădurea Craiului și Plopiș în partea de Nord (având altitudini cuprinse între 500-900m) și câmpia Tisei în zona Vestică (reprezentând cea mai joasă treaptă la nivel județean). Totodată, Câmpia Salontei rezultată din zona de subsidență a Crișurilor (prin acumulare și eroziune la nivelul teraselor) face parte din Câmpia Înaltă. Caracteristicile acesteia sunt reprezentate de planeitate

și neînundabilitate. Având în vedere caracteristicile Câmpiei Salonta, aceasta este potrivită pentru agricultură.

Clima este una temperat-continentală moderată, ceea ce implică o temperatură medie anuală de 10-11°C. Din punct de vedere al distribuției anotimpurilor: primăvara 10,9°C, vara 20,5°C, toamna 10,8°C, iarna 0,9°C. Vânturile care bat în această perioadă sunt Austrul și Cosava. Primăvara vântul bate de la Est la Sud-vest, vara din Nord și Est, toamna de la Sud și Sud-Vest iar iarna din Sud. Intensitatea vântului este redusă (aproximativ 2m/secundă). Cantitatea anuală medie a precipitațiilor este de 650 mm/m², cu un maxim de 82mm/m² în luna iunie. Arealul este încadrat în zona seismică de calcul E, valoarea coeficientului $K_s=0,08$ și perioada de colt T (sec)=0,7.

În zona Salonta, există resurse geotermale neexploatate, care sunt în curs de exploatare pentru producerea de energie din surse alternative.

Referitor la calitatea solului, Salonta se situează pe câmpia joasă aluvionară a Crișului Negru, un teren plat (cu cote de nivel la aprox 100 m). Solul a fost supus procesului de aluvionare, rezultând zone înalte și zone depresionare, cu o altitudine minimă de 82,3m. Textura solului, panta de curgere, condițiile hidrogeologice și inundațiile determină o supraumezire a câmpiei. Totodată, textura solului are o permeabilitate scăzută, fapt care cauzează stagnarea apelor superficiale. Panta de sub 1% face ca evacuarea apelor să se producă într-un timp îndelungat. Excesul de umiditate este cauzat și de inundații (produse frecvent în zona de confluență a văilor cu canalul colector). Inundațiile produse de Crișuri au fost stopate prin îndiguire. Așadar, cadrul natural este favorabil extinderii și creării de noi zone industriale.

Din punctul de vedere al biodiversității, dropia este cea mai mare pasăre zburătoare din Europa. În urma fragmentării habitatelor specifice acesteia, dropia a fost clasificată ca fiind în pericol de dispariție. În acest sens, au fost dezvoltate 4 trasee tematice: 1. Ținutul Dropiei, 2. Bogății naturale ale stepei, 3. Comori de adineauri ascunse în pustă, 4. În două țări, pe două roți: Salonta-Békéscsaba.

În ceea ce privește numărul de mp spațiu verde pe cap de locuitor, municipiul Salonta se încadrează în standardul stabilit al Uniunii Europene, totalul de spații verzi la nivelul orașului fiind de 65,35 ha.

Distribuția spațiilor verzi este următoarea:

- a. spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri (2,8%); scuaruri (13%); fâșii plantate (41,6%)
- b. spații verzi publice de folosință specializată (26%)
- c. dotări: muzee în aer liber (0,08%); grădinițe (0,3%); școli (2,3%); unități sanitare sau de protecție socială (3,5%); cimitire (19,8%)
- d. spații verzi pentru agrement - baze de agrement (1,6%)
- e. baze sportive (1,7%)
- f. spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (0,61%)
- g. păduri de agrement (4,3%)

2.3. Cadrul construit

Intravilanul municipiului Salonta s-a extins în ultimii ani cu 4 hectare, ajungând la 1.204 ha, ceea ce indică extinderea procesului de urbanizare. Corelat cu creșterea fondului locativ (între 1%-3%) și a unităților turistice, sugerează un interes la nivel zonal și conștientizarea potențialului local. Totodată, PUG-ul Municipiului Salonta este în curs de actualizare, ceea ce va determina o planificare integrată a distribuției funcționale în teritoriu.

Cartierele principale sunt următoarele: Centru, Avram Iancu, Gară, Gacsó, Fuveskert, Moară.

Centrul Salontei găzduiește numeroase bănci, sedii precum: cel al Primăriei, Poliției, Pompierilor și a altor instituții publice sau private. Alte dotări prezente în zona centrală sunt: 7 instituții educaționale (trei școli și 4 grădinițe), precum și sediile partidelor, funcțiunile cu caracter comercial/de alimentare a populației, toate lăcașurile de cult ale orașului. Casa de Cultură găzduiește evenimente culturale. Cel mai mare parc al Salontei este localizat în centrul, beneficiind de zone de relaxare și de alte facilități estetice, caracteristice spațiilor verzi. Din punct de vedere al fondului construit din zona centrală, se pot regăsi numeroase blocuri și case vechi.

Evoluția numărului de spații locative este în creștere în ultimii ani ceea ce indică o extindere a fondului construit. În 2019 se regăseau 6.862 de locuințe, ceea ce indică o creștere între 0% - 3% (2009-2019 față de perioada precedentă).

Din punct de vedere al calității fondului construit, există numeroase clădiri cu eficiență energetică redusă, fapt ce antrenează costuri mari de întreținere și conduce la creșterea amprentei de CO₂. Există de asemenea o nevoie de anvelopare termică care să fie realizată prin materiale naturale. Totodată, accesibilitatea noilor tehnologii de eficiență energetică pot spori creșterea eficienței energetice a clădirilor din municipiu.

Infrastructură tehnico-edilitară

Salonta dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă, constituit din captare (din 21 de puțuri forate, din care sunt folosite 15), aducțiune, rezervoare de înmagazinare, stație de pompare și rețea de distribuție. Rețeaua de distribuție acoperă 96% din lungimea străzilor (64,67 km).

Rețeaua municipală de canalizare este realizată într-un sistem divizor, fiind compusă din rețeaua propriu-zisă de canalizare menajeră (tuburi de beton) și 5 stații de pompare. În urma lucrărilor de extindere, s-a realizat racordarea a 802 locuitori și 228 agenți economici. Pe de altă parte, 45 de străzi nu au canalizare. Se constată o extindere a rețelei de distribuție a gazelor naturale (în km), de la 49,4 în 2010 la 55,8 în 2019.

2.4. Mediul social

Din punct de vedere al datelor socio-demografice, municipiul Salonta dispune de următoarele elemente principale:

- Municipiul Salonta are o populație după domiciliu de 18.606 locuitori (la 1 ianuarie 2021 conform INS). Evoluția populației sugerează o scădere de -12.11% locuitori între 1992-2021.
- Ponderea populației de sex feminin o excede pe cea de sex masculin;

- Segmentul de vârstă între 35-45 de ani este majoritar (făcând parte din populația activă)
- Etnia maghiară este majoritară, în timp ce confesiunea reformată este preponderentă
- Sporul populației este negativ (consecință a unui număr redus de nașteri);
- Din totalul populației active, șomajul este redus și în scădere în ultimii ani;
- Numărul de salariați din domeniul industriei este mai ridicat față de cel din domeniul serviciilor, comerțului și transporturilor.

Zonele Urbane Marginalizate cuprind între 5% - 8% din populația municipală. O Zonă Urbană Marginalizată este caracterizată prin dezavantaje cu privire la capitalul uman, ocupare și locuire simultan. Pentru a soluționa provocările cu care se confruntă Zonele Urbane Marginalizate, sunt necesare dezvoltarea de intervenții integrate ce se desfășoară pe o perioadă îndelungată de timp. Un alt aspect important este reprezentat de implicarea comunității locale prin procese participative corelate cu eforturi susținute din partea municipalității și a actorilor locali. Acest fapt subliniază necesitatea implicării comunităților locale în dezvoltarea soluțiilor de regenerare urbană, precum și a creării unui model sustenabil de guvernare locală.

Conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate din România, Municipiul Salonta dispune de o populație de 73,31% localizată în zone nedezavantajate, 2,77% în zone dezavantajate pe ocupare, 16,55% în zone dezavantajate pe capital uman, 5,02% în zone marginalizate, iar 2,35% în zone cu instituții sau sub 50 de locuitori. Între 4,4 - 7,2% din populație se află într-o zonă cu locuire precară. Salonta este identificată ca având 0,7 - 17,3% populație urbană în zone cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal, 12,4 - 22,7% procent al populației urbane în zone cu nivel scăzut de capital uman, 4,1 - 6,8% procent al populației urbane în zone marginalizate. În toate cazurile enunțate, Municipiul Salonta se clasează într-o poziție favorabilă la nivelul regiunii Nord-Vest.

Zona Gacsó din Nordul localității are o populație identificată de 295 locuitori cu o condiție materială și socială precară - cu case și/sau adăposturi improvizate. Aceste zone au următoarele caracteristici principale: cartiere vechi, de periferie, extinse după 1990, cu comunități sărace (rromi, dar nu numai). Fondul construit are o calitate deficitară, prezentând și locuințe informale situate pe domeniul public. Spațiile locative au o dimensiune redusă, sub 100 mp, amplasate haotic. Problemele de infrastructură, a actelor de proprietate, sunt alte caracteristici ale acestor areale. Totodată, populația rezidentă este de multe ori expusă la riscuri sociale. În zona Gacsó, conform datelor de la Primărie, locuiesc comunități de rromi ce trăiesc din ajutor social.

Guvernare

Politică și administrație - Consiliul Local al municipiului Salonta - Uniunea Democrată Maghiară din România - primarul, László Török este în funcție din 2004.

Din punctul de vedere al e-guvernării și tehnologiei informației și comunicațiilor, municipiul Salonta se remarcă printr-o prezență online satisfăcătoare.

Salonta a atins performanța în atragerea de fonduri nerambursabile la nivel județean, ceea ce indică existența expertizei în domeniul managementului de proiect și o disponibilitate financiară necesară implementării proiectelor.

2.5. Mediul economic

Salonta este un oraș important la nivel regional - fiind principalul centru economic. Acesta este motivul pentru care un număr important de locuitori din localitățile învecinate au locul de muncă aici.

- Număr de salariați: 4,889
- % din totalul Regiunii N-V: 0.91
- Numărul de agenți economici activi: 750

Capacitatea antreprenorială - medie 2006-2018: medie înmatriculări anuale: 127, medie firme noi/1.000 locuitori: 6. În acest sens, municipiul Salonta se situează pe locul 2 după reședința de județ Oradea la nivelul județului Bihor.

La momentul actual, există două zone industriale - una axată pe metalurgie și fabrici din domeniul industriei alimentare; iar a doua - pe fabrici de mobilă, încălțăminte și producție de ambalaje sau fabrica de prelucrarea cânepei. Ambele zone se dezvoltă în continuare, beneficiind de noi investiții. În a doua jumătate a anilor 2000, o nouă ramură industrială este introdusă prin compania americană Arvin-Meritor - construcția de mașini. Acest fapt a contribuit și la facilitarea reorientării industriei locale către acest domeniu, ca urmare a șocurilor produse de crizele economice (ce a produs declinul industriei textile și a prelucrării pieilor). Acest fapt a contribuit la reziliența și sustenabilitatea ecosistemului local.

Agricultura reprezintă o activitate cu tradiție la nivel local - astfel, 91% din teritoriul administrativ este alocat acesteia (15 440 ha din 17 004 ha).

Așadar, structura economiei locale în anul 2019 se prezintă în următorul fel: activități industriale (55% din salariați) - precum cele amintite mai sus; comerț (20%); construcții (6%); transport și depozitare (5%).

Din punctul de vedere al evoluției structurale, a avut loc o creștere a numărului de angajați ai unităților locale active, în timp ce industria își păstrează ponderea în totalul economiei locale. Totodată, activitățile comerciale și-au diminuat importanța. Cu toate acestea, jumătate din angajații companiilor locale sunt angrenați în sectoare competitive.

În acest sens, domeniile în transformare sunt comerțul cu ridicata și amănuntul, industria alimentară. Baza de creștere și dezvoltare este constituită din fabricarea de autovehicule de transport rutier (unde au avut loc creșteri substanțiale ale numărului de angajați), fabricarea hârtiei, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice. Pe de altă parte, industriile în declin sunt următoarele - fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, tăbăcirea și finisarea pieilor, construcții. Domeniile cu o perspectivă de creștere în viitor sunt reprezentate de: comerț cu ridicata și amănuntul (pentru întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor) și alimentația publică (sau servicii conexe în acest sens). Așadar, creșterea sectorului serviciilor este strâns legată de dezvoltarea și maturitatea economică a unei comunități.

La nivel regional, municipiul Salonta face parte din UAT-urile cu un grad ridicat de ocupare (grad de ocupare = nr de salariați/1000 de locuitori), și a demonstrat o reziliență a sistemului economic, adaptându-se la criza economică prin reorientarea industriei locale. Față de perioada crizei, gradul de ocupare a crescut cel mai mult în municipiul Salonta și în încă două localități la

nivelul județului Bihor. Este de remarcat faptul că și înaintea crizei, Salonta înregistra un număr ridicat de salariați/1000 de locuitori în mediul urban, raportat la restul UAT-urilor.

În perioada 2006-2018, Municipiul Salonta a fost printre cele mai dezvoltate UAT-uri din punct de vedere economic din mediul urban la nivelul județului Bihor. Acest fapt demonstrează o evoluție sustenabilă a mediului economic local, ce poate favoriza menținerea acestui trend pozitiv. Pe de altă parte la nivelul Regiunii Nord-Vest, UAT-urile urbane ale județului Bihor se situează sub nivelul de dezvoltare economică a celor din județele Bistrița și Cluj. Întrucât Salonta nu a suferit repercusiuni grave asupra ecosistemului economic în urma crizei financiare, o analiză la nivel regional relevă faptul că UAT-urile urbane ale județului Bihor nu au reușit să revină la nivelul ce a precedat acest eveniment.

Din punctul de vedere al digitalizării, analizând ușurința de navigare a site-urilor administrației publice de către vizitatori, frecvența și actualitatea actualizărilor, poate fi remarcat că Salonta dispune de o ergonomie în general bună sau foarte bună. Salonta dispune și de servicii online, ceea ce conduce la o eficientizare a plăților la nivel local. Așadar, există un nivel de digitalizare favorabil în privința plății taxelor și impozitelor (prin plata cu card și online) și obținerea facilă a documentelor de interes pentru cetățenii rezidenți. Pe de altă parte, se remarcă o digitalizare redusă a serviciilor publice și a evidenței persoanelor.

Cultură, industrii creative și multiculturalism - Salonta prezintă un centru meșteșugăresc activ pentru împletit nuiete (Salonta - Crișul Repede). Din punctul de vedere al frecvenței muzeelor și colecțiilor publice, numărul vizitatorilor a variat - de la 7.304 în 2005, 3.650 - 2010, 4.800 - 2015, 12.300 - 2019 (conform INS).

Turism: Din punct de vedere al evoluției capacității de cazare turistică existentă în UAT-urile de la nivel județean (în perioada 2009 - 2020), Municipiul Salonta a înregistrat o creștere de 50% (de la 24 unități la 36). În aceeași perioadă, capacitatea de cazare turistică a cunoscut o creștere de 59% (de la 2208 la 3510). Din punct de vedere al sosirii turiștilor, se constată o evoluție de la 136 (2009) la 610 (2019) - simbolizând o creștere de 348.5%. În acest sens, evoluția sosirilor turiștilor reflectă evoluția capacității de cazare turistică, iar în cazul Salonte se remarcă un trend pozitiv. Înnoptările în structurile de cazare se aliniază acestui trend, crescând cu 123.4%, iar numărul de angajați în domeniul ospitalității a crescut cu 144.4%. Totodată, Salonta a cunoscut o creștere de 509% între cifra de afaceri în domeniul hoteluri și alte unități de cazare între 2008 și 2018. Acest fapt a condus la o creștere a profitului net real de 8660% (cea mai mare creștere la nivel județean).

Totodată, valorificarea turismului religios și monahal este o altă ramură a turismului identificată la nivelul Salonte prin prelucrarea papurii și împletitul de nuiete.

2.6. Disfuncționalități și Potențial de Dezvoltare

Mobilitate și infrastructură de circulații

Având în vedere că Salonta este un oraș în curs de dezvoltare (remarcat prin creșterea numărului de locuințe, a unităților turistice, atragerea de fonduri nerambursabile, etc.), dezvoltarea conectivității și a accesibilității la nivel local trebuie să constituie o prioritate. Mobilitatea inter-județeană și transfrontalieră este un alt element de potențial ce poate contribui la atragerea populației și o creștere economică. Salonta este atât un punct transfrontalier rutier cât și feroviar

(există un nod de cale ferată pentru legătura cu Ungaria). Intervențiile în sectorul feroviar vizează și un traseu ce include Municipiul Salonta: Oradea - Salonta - Arad. Accesul facil la drumul expres cu conexiune internațională (la Békéscsaba) favorizează legăturile transfrontaliere. Totodată, drumul expres va facilita conectarea cu infrastructură locală din transport. Se constată existența infrastructurii velo la nivelul orașului, alături de viitoare proiecte de dezvoltare a acestui tip de mobilitate soft.

Traficul greu trece direct prin centru, din cauza faptului că nu există o centură ocolitoare, reprezentând elemente de disfuncționalitate. De asemenea, lipsa unei autogări pentru transferul pasagerilor tren autobuz îngreunează conectivitatea locală. Lipsa transportului public local este un punct slab la nivelul orașului.

Cadru construit și dezvoltare urbană

Restructurarea industriei în urma momentelor de criză demonstrează reziliența sistemului economic endogen. Existența zonelor industriale reprezintă un element de potențial - se constată interesul investitorilor străini și locali. Totodată, este identificată în plan teritorial posibilitatea de extindere a zonei industriale (în sudul localității). Accesul la utilități și un culoar internațional pentru trafic greu sunt alte elemente care pot contribui la dezvoltarea industrială a zonei. Se constată și un potențial de dezvoltare agricol. Din punctul de vedere al infrastructurii tehnico-edilitare, sistemul de alimentare cu apă și canalizarea acoperă majoritatea teritoriului. Pe de altă parte, rețeaua de alimentare cu gaze acoperă doar 20% din străzile existente. Din punctul de vedere al eficientizării energetice, există un mare potențial de reabilitare a fondului construit prin utilizarea de noi tehnologii și accesare a fondurilor în acest sens.

Mediu social

Îmbătrânirea și migrația forței de muncă sunt amenințări în plan local în ceea ce privește susținerea activității pe termen lung. Deși Salonta este un pol cu influență zonală, proximitatea față de orașe precum Oradea, Arad și Timișoara conduce la pierderea unor oportunități de dezvoltare. Din punct de vedere administrativ, se remarcă o capacitate satisfăcătoare, relevantă și printr-o bună prezență online a e-guvernării la nivel regional. Așadar, nivelul de digitalizare în privința plății taxelor și impozitelor, precum și obținerea documentelor de interes public sunt ridicate.

Zona Gacsó, situată în partea de nord a localității are o populație identificată de 295 locuitori cu o condiție materială și socială precară - cu case și/sau adăposturi improvizate.

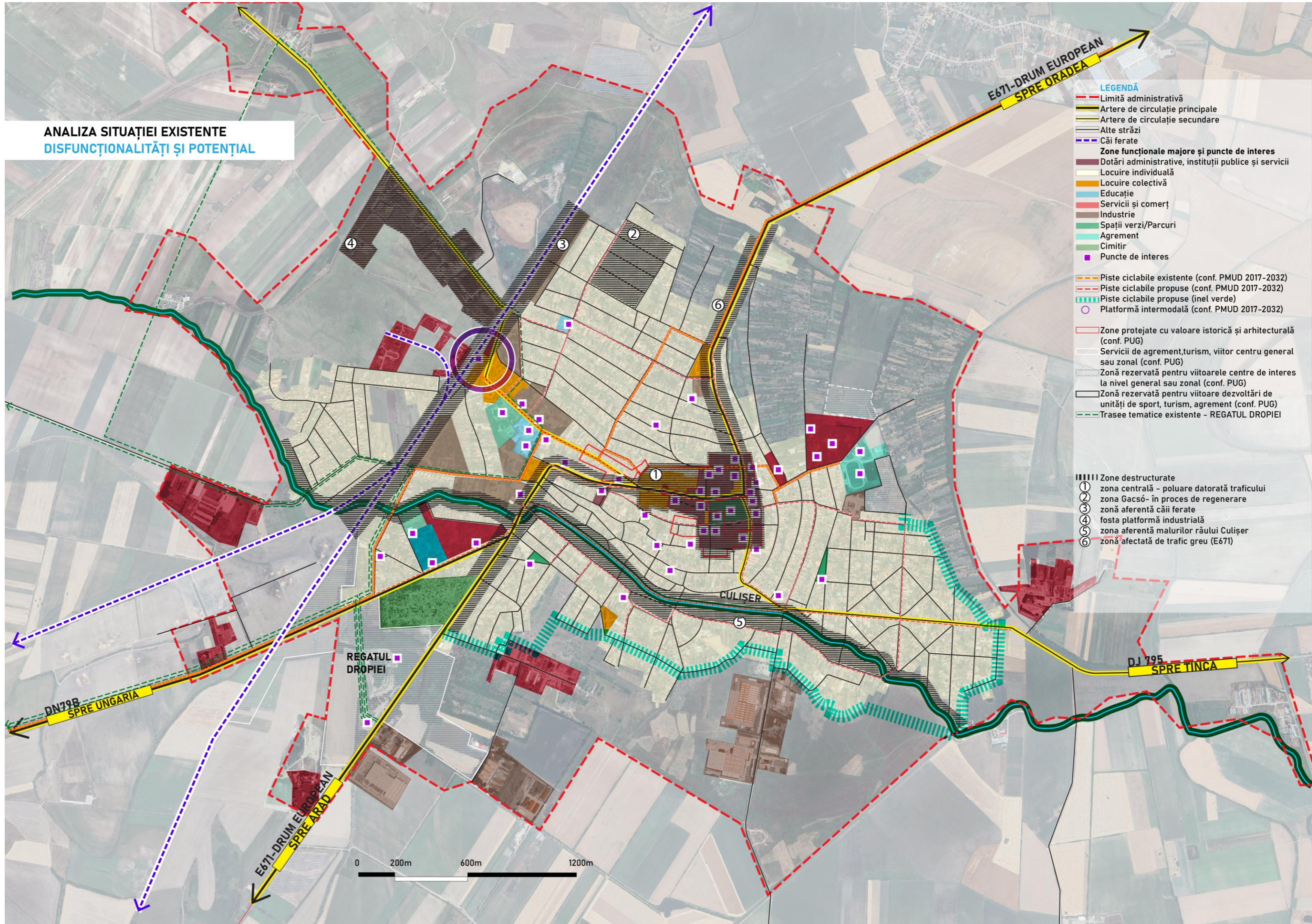
Cadru natural

Numărul de spații verzi pe cap de locuitori este unul favorabil, însă s-a observat o scădere a calității aerului cauzată de noile dezvoltări periferice (foste vii și plantații) dar și de nivelurile ridicate de poluare (chimică, fonică, etc.) generate de lipsa centurii ocolitoare, a traficului greu prin centru.

Se constată o diversitate de spații verzi publice răspândite la nivelul orașului, incluzând două parcuri în zona centrală (Parcul Mare, Parcul Statuilor). În același timp, zonele limitrofe nu beneficiază de o distribuție corespunzătoare a spațiilor verzi.

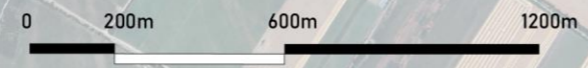
Existența resurselor de apă geotermală, cu foraj autorizat, permite exploatarea acestora.

**ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE
DISFUNȚIONALITĂȚI ȘI POTENȚIAL**

- LEGENDĂ**
- Limită administrativă
 - Artere de circulație principale
 - Artere de circulație secundare
 - Alte străzi
 - Căi ferate
 - Zone funcționale majore și puncte de interes**
 - Dotări administrative, instituții publice și servicii
 - Locuire individuală
 - Locuire colectivă
 - Educație
 - Servicii și comerț
 - Industrie
 - Spații verzi/Parcuri
 - Agrement
 - Cimitir
 - Puncte de interes
 - Piste ciclabile existente (conf. PMUD 2017-2032)
 - Piste ciclabile propuse (conf. PMUD 2017-2032)
 - Piste ciclabile propuse (inel verde)
 - Platformă intermodală (conf. PMUD 2017-2032)
 - Zone protejate cu valoare istorică și arhitecturală (conf. PUG)
 - Servicii de agrement, turism, viitor centru general sau zonal (conf. PUG)
 - Zonă rezervată pentru viitoarele centre de interes la nivel general sau zonal (conf. PUG)
 - Zonă rezervată pentru viitoare dezvoltări de unități de sport, turism, agrement (conf. PUG)
 - Trasee tematice existente - REGATUL DROPIEI

- ||||| Zone destructurate
- ① zona centrală - poluare datorată traficului
 - ② zona Gacsó- în proces de regenerare
 - ③ zonă aferentă căii ferate
 - ④ fosta platformă industrială
 - ⑤ zona aferentă malurilor râului Culișer
 - ⑥ zonă afectată de trafic greu (E671)

4. 4. VIZIUNEA DE REGENERARE

4.1. Concept de regenerare la nivelul Municipiului Salonta

Formularea conceptului de regenerare la nivelul orașului a avut la bază o serie de principii cheie:

- Dezvoltare urbană integrată ce corelează aspectele economice, sociale și de mediu, care urmărește în același timp o utilizare eficientă a spațiului;
- Stimularea diversității funcționale și sociale și combaterea segregării;
- Creșterea conectivității teritoriale și asigurarea accesului populației la zonele de regenerare urbană;
- Stimularea de parteneriate pentru adresarea în comun a problemelor de regenerare urbană și implicarea tuturor părților interesate în procesul de planificare;
- Sporirea identității locului și a sentimentului de apartenență; conservarea și punerea în valoare a patrimoniului natural și cultural;

Până în anul 2027, Municipiul Salonta își valorifică poziționarea geografică favorabilă în proximitatea punctelor transfrontaliere și a unor poli economici importanți la nivel regional (Oradea, Arad). Infrastructura de transport nou dezvoltată facilitează **accesibilitatea și conectivitatea la nivel macroteritorial și local** (centură ocolitoare, drum expres, noi legături feroviare, nod intermodal), contribuind totodată la creșterea calității aerului și a spațiului public din interiorul orașului. **Gara Salonta** devine un important nod intermodal, care permite transbordarea facilă între diverse mijloace de transport (microbuz, tren, mașină, bicicletă) dar și o zonă regenerată, cu un ambient și o estetică nouă, cu spațiul public revitalizat și reabilitat.

Din punctul de vedere al **dezvoltării economice**, investitorii străini și locali exploatează potențialul fostelor zone industriale și ferme acum revitalizate/reconvertite (Zona industrială Strada Ghestului, Ferma Tulca, Ferma Barmod) sau noi dezvoltate (Parcul de specializare inteligentă din sud-est) și a zonelor agricole, crescând astfel competitivitatea orașului.

Centrul urban, în urma intervențiilor de regenerare și revitalizare (fond construit, spațiu public, spații verzi) este autentic și atractiv atât pentru locuitori cât și pentru turiști. Acesta prioritizează pietonii, bicicliștii, transportul public (spațiu partajat de tip *shared-space*) dar și persoanele cu dizabilități, într-un spațiu incluziv, modern, cu sisteme inteligente de management urban (infrastructură TIC).

Canalul Culișer se dezvoltă ca un coridor ecologic (axă verde-albastră) cu o biodiversitate ridicată ce conectează comunitățile riverane cu natura și cu restul orașului prin intermediul noilor trasee de biciclete și trasee pietonale realizate de-a lungul malurilor. În același timp, inelul verde al orașului va fi amenajat cu plantații de copaci, piste de biciclete, trasee pietonale și spații comunitare ce vor deservi populația în creștere din sudul orașului. **Inelul verde** se dezvoltă ca un element natural cheie în țesutul urban, conectând zone prioritare dedicate regenerării urbane, Canalul Culișer și două noi importante centre de interes la nivelul orașului ("Regatul Dropiei", Zona de agrement din Sud și Zona de agrement/Spitalului Municipal din Nord-Est). Noile axe verzi contribuie la o calitate a vieții ridicată în oraș și la îmbunătățirea microclimatului local.

Infrastructura verde secundară este și ea consolidată prin crearea unor legături verzi continue (perdele de vegetație) între zonele de regenerare urbană, noile axe principale verzi și centrele de

cartier/parcuri locale. **Spațiile verzi și publice** sunt ofertante pentru petrecerea timpului liber, fiind modernizate funcțional și estetic, cu materiale sustenabile, răspunzând în același timp necesităților diferitelor tipuri de utilizatori. Spațiile urbane neutilizate/degradate din cadrul cartierelor, sunt date spre folosință comunităților locale și valorificate ca centre comunitare de cartier destinate activităților de relaxare în aer liber, grădinărit urban și co-dezvoltarea de soluții bazate pe natură (*nature based solutions*).

Străzile urbane sunt reabilitate și modernizate, oferind oportunitatea alegerii între mijloace alternative de deplasare: transportul public sau transportul cu bicicleta. **Infrastructura de transport public și velo** este dezvoltată integrat, în relație cu principalele centre de interes la nivelul orașului, cu zonele prioritare de regenerare urbană și cu nevoile fiecărui cartier în parte. Pe lângă infrastructura velo urbană, orașul se bucură de conexiune velo transfrontalieră dar și de traseele tematice ce pot fi parcurse în Regatul Dropiei, zonă naturală care oferă în prezent o serie de oportunități ce contribuie la dezvoltarea sectorului turistic. **Regatul Dropiei** se dezvoltă ca un puternic centru de interes, care echilibrează extinderea controlată a orașului spre sud prin noile funcțiuni de agrement, sport și relaxare dezvoltate de-a lungul drumului european.

Cvartarul de locuințe sociale Pușkin va fi și el regenerat în contextul extinderii orașului și a dezvoltării multifuncționalității cartierului din sudul municipiului Salonta, integrându-se coerent în țesutul existent (zona de locuințe individuale) și cartierul nou, contribuind în același timp la incluziune socială, susținerea accesului la locuințe a tinerilor din oraș și zonele adiacente.

Cartierele defavorizate din punctul de vedere al accesibilității față de centrele și zonele de interes ale orașului dar și din punctul de vedere al gradului de dezvoltare (zona Füveskert, zona Gacsó) sunt acum bine conectate la zone multifuncționale, transportul auto (noi căi de comunicație) și transportul alternativ.

Modelele noi de guvernare, de creștere a capacității administrative și implicare a comunității, generează un mediu social dinamic, incluziv și sigur. Guvernanța locală este așadar una participativă, transparentă și responsabilă, centrată pe implicarea unei varietăți de actori locali din sectoarele private, civice și ale industriei în procesele de co-creare și co-management ale proiectelor. Sectoarele private sunt angrenate în inițiativele de regenerare urbană, cu scopul implementării unei revigorări economice determinate de piața locală (prin parteneriate public-privat), în timp ce societatea civilă, în timpul etapelor de planificare și implementare pentru a asigura beneficii durabile.

4.2. Scenariu „if not” (dacă nu se intervine)

În cazul lipsei unei intervenții integrate la nivelul orașului dar mai ales la nivelul zonelor prioritare de regenerare urbană, dezvoltarea municipiului Salonta va continua în tiparul existent, lucru ce va atrage după sine deteriorarea gravă a spațiilor publice, a construcțiilor și o dezvoltare generală haotică, destructurată și neomogenă a fondului construit.

Zonele de regenerare urbană identificate sunt următoarele: Zona Centrală, Zona Gării, Zona Canalului Culișer, Zona Inelului Verde, Zona Cvartalului Pușkin, Zona Spitalului Municipal/ Zona de Agrement, Zona Industrială de pe Strada Ghestului, Cartierul Füveskert (Gradina), Zona Gacsó. Dintre acestea au fost selectate zonele prioritare de regenerare urbană, care suprapun mai multe probleme de ordin social, de mediu și economic și anume: Zona Centrală, Zona Canalului Culișer,

Zona Inelului Verde, Zona Gării, Zona Cvartalului Pușkin și Zona Spitalului Municipal/Zonei de Acord din Est.

În ceea ce privește **Zona Centrală**, în lipsa unei abordări holistice, dezvoltarea urbană se va face într-un mod haotic. Nivelurile de poluare vor continua să crească, dat fiind faptul că traficul greu va continua să se descarce pe arterele principale ale orașului. Totodată, lipsa unei intervenții asupra construcțiilor și terenurilor degradate din Piața Libertății va atrage după sine riscul de prăbușire, degradare totală, punerea în pericol a locuitorilor din zonă și a pietonilor. Fără punerea în funcțiune a terenurilor vacante, acestea vor atrage în continuare comunități marginalizate, deșeuri menajere spontane ce vor conduce la un ambient și o estetică neplăcută și la segregare socială.

Lipsa renovării energetice a clădirilor publice și private ale orașului va atrage după sine un consum excesiv de energie, costuri ridicate pentru locuitori și municipalitate, creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră, dependență de importul de energie, precum și degradarea fondului construit (neglijarea renovării poate duce la creșterea cheltuielilor de reparații pe termen lung). Clădirile vechi și neeficiente energetic necesită o cantitate mare de energie pentru încălzire, răcire și iluminare. Acest consum excesiv de energie duce la dependența de sursele de energie fosile, poluante și epuizabile. Utilizarea extensivă a energiei provenite din combustibili fosili va conduce la o creștere a emisiilor de gaze cu efect de seră, precum dioxid de carbon (CO₂), ce vor contribui semnificativ la accentuarea efectelor schimbărilor climatice.

Lipsa de interes și de acțiune în ceea ce privește **calitatea spațiului public și a infrastructurii de circulație** (carosabil, pietonal, velo) va conduce la discontinuitatea acestuia, la trafic îngreunat și la timpuri crescuți pentru a ajunge la destinație precum și la incapacitatea utilizării spațiului de către persoanele vârstnice/ persoanele cu dizabilități. Străzile și trotuarele învechite sau discontinue pot fi un obstacol pentru persoanele cu dizabilități, limitându-le accesul la servicii și facilități esențiale.

Totodată, lipsa de acțiune va avea impact asupra sănătății publice și a satisfacției locuitorilor cu mediul în care trăiesc, asupra nivelului de atracție pentru turiști și investitori precum și asupra dezvoltării urbane:

- Spațiile publice inadecvate și neprietenoase pot descuraja oamenii să facă mișcare, să meargă pe jos sau să folosească bicicletele, ceea ce va contribui la un stil de viață sedentar și la probleme de sănătate asociate;
- O infrastructură urbană învechită și neglijată descurajează turiștii să viziteze orașul dar și investitorii să dezvolte proiecte noi, în timp ce un oraș modernizat va atrage după sine mai multe oportunități economice;
- Neglijarea reabilitării și modernizării infrastructurii urbane poate duce la încetinirea dezvoltării și modernizării generale a orașului, afectând potențialul de creștere economică și dezvoltare urbană.

Zona Gării și arealele aferente căii ferate reprezintă zone destructurate în prezent, neconectate la țesutul urban din proximitate. Fără intervenție, corpurile vechi de clădiri și barăcile/anexele se vor degrada până la riscul de prăbușire (inclusiv clădirea Gării), spațiul public va continua să se degradeze și să devină zonă destinată deșeurilor menajere iar riscul general va fi ca întreaga zonă să devină un loc nesigur cu grad ridicat de infracționalitate. Lipsa de intervenții în zona gării poate avea un impact ridicat asupra mobilității, ducând la o creștere a traficului rutier, în absența unui

transport public atractiv. Gările reprezintă de asemenea zone de intrare și ieșire a turiștilor și locuitorilor din oraș, care sugerează gradul de atractivitate a unei zone urbane din punct de vedere al locuirii dar și a dezvoltării economice.

Zona Canalului Culișer funcționează în perioada actuală ca o barieră naturală la nivelul municipiului. În absența unei abordări integrate a activării malurilor, această barieră va fi și mai prezentă (mai ales în contextul expansiunii teritoriului) pentru locuitori și comunitate, riscul de inundații poate crește în perioade cu precipitații abundente, lucru ce poate afecta proprietățile din vecinătate, atractivitatea locului va fi redusă devenind o zonă cu poluare crescută și biodiversitate redusă.

Din punct de vedere al echipării cu paleta de dotări necesară susținerii unei calități a vieții satisfăcătoare, nivelul scăzut de intervenții de regenerare urbană poate conduce la o fragmentare a comunităților locale, contribuind în același timp la fenomenul de migrație a populației. Dotările din sfera sănătății și a educației sunt esențiale pentru captarea forței de muncă. Între acestea se numără spitale, creșe, școli, liceele, căminele de bătrâni, etc. Funcțiunile auxiliare precum cele culturale și de agrement reprezintă de asemenea dotări esențiale care contribuie la sănătatea fizică și mentală a populației și la gradul de satisfacție. Regenerarea și dezvoltarea zonelor **Cvartalului Pușkin și Spitalului Municipal/Zonei de Agrement** va răspunde necesității asigurării dotărilor necesare populației defavorizate (cu venituri reduse) și deservii cu dotări de interes general a populației.

Zona Inelului Verde reprezintă o zonă subdezvoltată, limitrofă municipiului, însă care poate găzdui într-un mod coordonat extinderea urbană la nivel local, contribuind la regenerarea țesutului adiacent existent. În lipsa intervențiilor de amenajare a spațiului public, de creștere a procentului de spațiu verde prin plantarea de arbori și a spațiilor de relaxare aferente care să susțină o calitate a locuirii ridicată, calitatea aerului va continua să se înrăutățească în paralel cu extinderea teritoriului iar locuitorii din zonă nu vor avea acces direct la facilități de relaxare și petrecere a timpului liber, ceea ce va duce la o scădere a satisfacției locuitorilor.

4.3. Obiective de regenerare urbană și categorii de proiecte

Pentru a atinge viziunea de regenerare urbană și de dezvoltare integrată la nivelul orașului Salonta, se au în vedere șase obiective strategice:

(1) Obiectivul 1 - Renovarea și reabilitarea fondului construit și a spațiilor publice

Se urmărește implementarea de măsuri și intervenții de eficientizare și renovare energetică a construcțiilor publice, educaționale și a clădirilor multifamiliale, precum și de reconversie și funcționalizare terenuri, suprafețe și clădiri degradate, vacante sau neutilizate. În acest sens, o serie de proiecte cheie vor ajuta la atingerea obiectivului (conform tabel de proiecte) și anume: Proiectele nr. 1, nr. 5, nr. 6, nr. 7, nr. 13, nr. 14, nr. 15, nr. 16 și nr. 22

(2) Obiectivul 2 - Asigurarea unor condiții de viață optime și stimularea diversității funcționale

Se urmărește implementarea de măsuri și intervenții pentru o gestionare eficientă a deșeurilor menajere, extinderea infrastructurii edilitare și a infrastructurii de dotări necesare, îmbunătățirea accesului la servicii de asistență medicală, precum și regenerarea cartierelor dezavantajate. În acest sens, o serie de proiecte cheie vor contribui la atingerea

obiectivului (conform tabel de proiecte) și anume: 4, 8,10,11,12, 20, 28; precum și proiecte preliminare (idei de proiect): 7,8,11

(3) Obiectivul 3 - Susținerea unui microclimat local echilibrat și sporirea identității locului și a sentimentului de apartenență

Se urmărește implementarea de măsuri și intervenții de conservare și punere în valoare a patrimoniului natural și cultural, creșterea producției de energie din resurse regenerabile, precum și de amenajare și realizare de spații verzi și spații publice/centre de cartier. Trei proiecte cheie vor contribui la atingerea obiectivului (conform tabel de proiecte) și anume: Proiectul nr. 3, Proiectul nr. 17, Proiectul nr. 25 precum și proiecte preliminare (idei de proiect): Proiectele nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 10.

(4) Obiectivul 4 - Stimularea de parteneriate și regenerare urbană participativă

Se urmărește implementarea de măsuri și intervenții de realizare de parteneriate pentru înfrumusețarea orașului, pentru dezvoltarea de centre comunitare precum și acordarea de facilități proprietarilor care au clădiri degradate și reabilitarea acestora. Doua proiecte cheie vor contribui direct la atingerea obiectivului (conform tabel de proiecte): Proiectul nr. 23 și Proiectul nr.26.

(5) Obiectivul 5 - Mediu economic revitalizat și durabil

Se urmărește implementarea de măsuri pentru revitalizarea, reconversia zonelor industriale/agro-zootehnice dezafectate, precum și extinderea și diversificarea oportunităților turistice, ce vor fi susținute de proiectele cheie (conform tabel de proiecte): Proiectul nr. 19, Proiectul nr. 24 și Proiectul nr. 9 (idee de proiect).

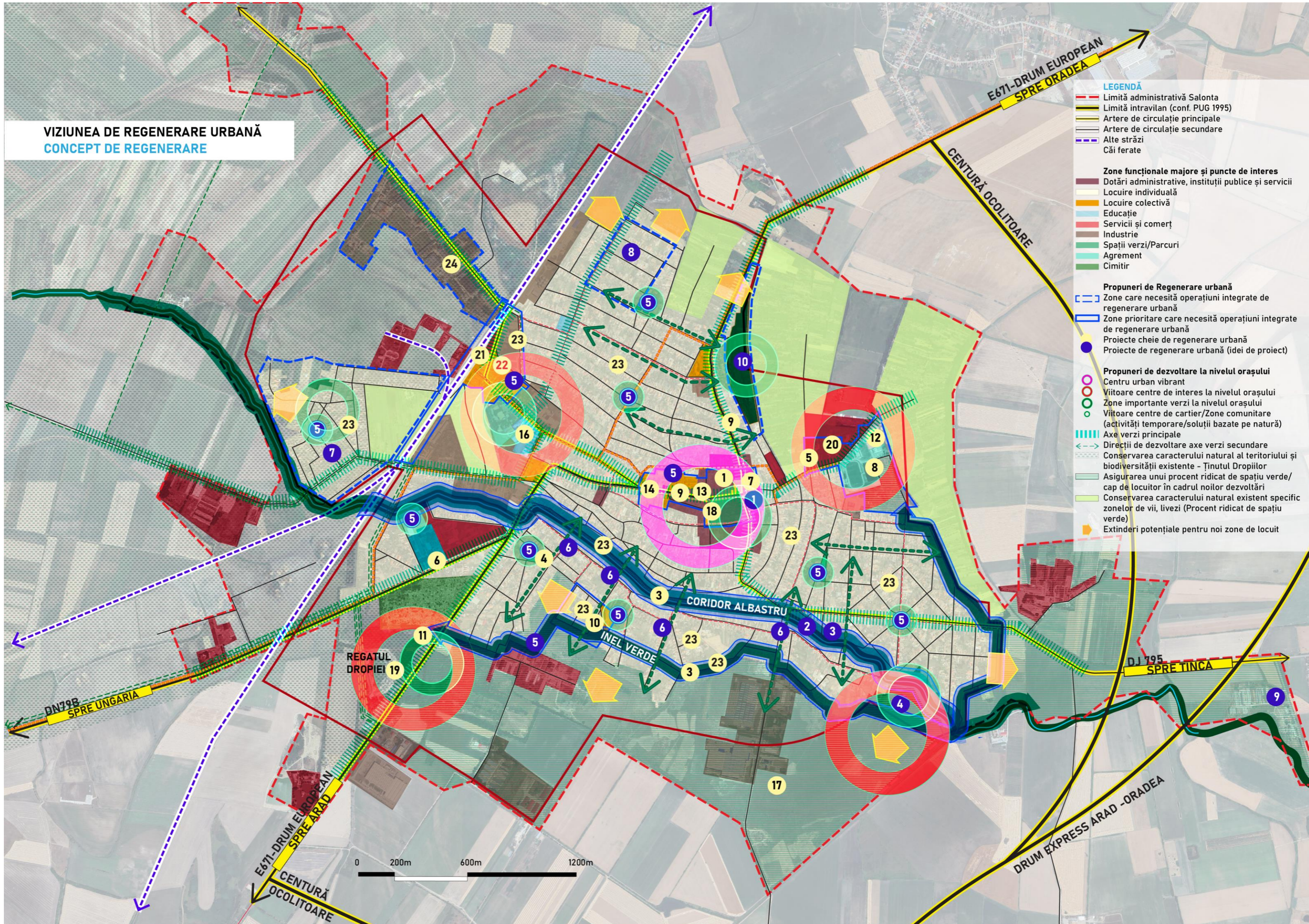
(6) Obiectivul 6 - Asigurarea mobilității și conectivității teritoriale

Se urmărește implementarea de măsuri și intervenții pentru îmbunătățirea condițiilor de mobilitate și intermodalitate, asigurarea și dezvoltarea integrată a infrastructurii pentru transport verde, modernizarea și reabilitarea străzilor. În acest sens, o serie de proiecte cheie vor contribui la atingerea obiectivului și anume (conform tabel de proiecte): Proiectul nr. 2, Proiectul nr.9, Proiectul nr.18, Proiectul nr. 21 și Proiectul nr.27.

Principalele categorii de proiecte definite care vor contribui la regenerarea urbană a Municipiului Salonta sunt:

- Fond construit și spațiu public
- Diversitate funcțională, inluziune socială și participare comunitară
- Cadru natural și schimbări climatice
- Mediu economic
- Mobilitate și accesibilitate

VIZIUNEA DE REGENERARE URBANĂ
CONCEPT DE REGENERARE

- LEGENDĂ**
- Limită administrativă Salonta
 - Limită intravilan (conf. PUG 1995)
 - Artere de circulație principale
 - Artere de circulație secundare
 - Alte străzi
 - Căi ferate
- Zone funcționale majore și puncte de interes**
- Dotări administrative, instituții publice și servicii
 - Locuire individuală
 - Locuire colectivă
 - Educație
 - Servicii și comerț
 - Industrie
 - Spații verzi/Parcuri
 - Agrement
 - Cimitir
- Propuneri de regenerare urbană**
- Zone care necesită operațiuni integrate de regenerare urbană
 - Zone prioritare care necesită operațiuni integrate de regenerare urbană
 - Proiecte cheie de regenerare urbană
 - Proiecte de regenerare urbană (idei de proiect)
- Propuneri de dezvoltare la nivelul orașului**
- Centru urban vibrant
 - Viitoare centre de interes la nivelul orașului
 - Zone importante verzi la nivelul orașului
 - Viitoare centre de cartier/Zone comunitare (activități temporare/soluții bazate pe natură)
- Propuneri de dezvoltare la nivelul zonei**
- Axe verzi principale
 - Direcții de dezvoltare axe verzi secundare
 - Conservarea caracterului natural al teritoriului și biodiversității existente - Ținutul Dropiilor
 - Asigurarea unui procent ridicat de spațiu verde/cap de locuitor în cadrul noilor dezvoltări
 - Conservarea caracterului natural existent specific zonelor de vie, livezi (Procent ridicat de spațiu verde)
 - ▶ Extinderi potențiale pentru noi zone de locuit

	PROIECT CHEIE DE REGENERARE URBANĂ	SURSE DE FINANȚARE	BUGET	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABILI	NIVEL DE MATURITATE	LOCALIZARE / NR CADASTRAL
	PROGRAM: Sprijin la nivelul regiunii de dezvoltare NV pentru pregătirea de proiecte finanțate din perioada de programare 2021-2027 pe domeniile mobilitate urbana, regenerare urbana pentru municipii (altele decât resedințe de județ) și orase, centre de agrement/baze turistice (tabere școlare) și infrastructura și servicii publice de turism, inclusiv obiectivele de patrimoniu cu potențial turistic (2D)	POAT	TOTAL: 1.755.694,38 lei	2021-2023	Municipiul Salonta	-	Piața Libertății: 1897/2; 1897/3; 1902/2; 1891/1; 1892/1; 1899/1; 1899/2; 1900/2; 1869/2; 1870/1; 2607;1893;1899/3 1900/1; 101289; 1886/4; 1887/1; 2138; 102447; 1889; 1888/3; 1877/1; 1877/2; 1895/1;1898/1;108940;1887/2;1890;1902/1;111923; 1896; 1897/4;
1.	A. PROIECT INTEGRAT: Regenerare urbană zona p-ța Libertății prin revitalizarea urbană , reconversia și funcționalizare terenuri, suprafețe și clădiri degradate, vacante sau neutilizate	POAT	888.859 lei	2021-2023	Municipiul Salonta	Studiu de Oportunitate	
2.	B. Realizare coridor de mobilitate urbană prin crearea pistelor de biciclete	POAT	493.040,84 lei	2021-2023	Municipiul Salonta	Studii de Fundamentare	Culișer-112644, 114609, 113943 Inel Verde-111117, 110513,111693,112644,114609,11106,108319,111112,111475,114066,111597,111583,111584,113132,111596,114087,114479,114612,114205,114076,114117,103451
3.	C. Regenerare urbană, amenajare inel verde și coridor albastru	POAT	494.450 lei	2021-2023	Municipiul Salonta	Documentație Tehnico-Economică	
4.	Construire și dotare creșă ante-preșcolari cu capacitate 40 copii	PNRR	11.886.810,72 lei	2022-2025	Municipiul Salonta CNI	În execuție	Strada Olimpiadei 113772
5.	Reabilitare și schimbare destinație în centru de zi bătrânii comunității Salonta	POR	3.784.479,70 lei	2017-2023	Municipiul Salonta	În execuție	Strada I.C Cantacuzino nr.2-4 101615-C9
6.	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în unitatea de învățământ Liceul Tehnologic Nr. 1 din Municipiul Salonta	PNRR	5.579.054,43 lei	2022-2024	Municipiul Salonta Liceul Tehnologic	Documentație Tehnico-Economică	Strada Șarcadului nr.1 105957
7.	Asigurarea / Îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea de investiții la clădiri publice: clădire str:7 Iunie – Liceul Teoretic Arany Janos Salonta	AFM	2.597.000 lei	2021-2023	Municipiul Salonta Liceul Teoretic	Documentație Tehnico-Economică	Strada 7 Iunie nr. 2
8.	Construire centru sportiv și de recreere	MDRAP	118.050.419, 73lei	2022-2024	CNI	În execuție	Strada Sportului nr.2 107036
9.	Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde prin amenajarea pistelor pentru biciclete în municipiul Salonta, județul Bihor	PNRR	23.264.512,83 lei	2022-2026	Municipiul Salonta	Documentație Tehnico-Economică	26 de străzi
10.	Locuințe pentru tineri destinate închirierii, Str. Puskin	ANL	1.680.000 lei inclusiv TVA	2021-2023	Municipiul Salonta	În execuție	Strada Puskin nr.11 101269
11.	Pieta – Casa de catafalcare în cimitirul Municipal Salonta	Fonduri proprii	2,5 milioane lei inclusiv TVA	2021-2023	Municipiul Salonta	În Execuție	Strada Aradului 113653
12.	Realizare sală polivalentă multifuncțională	MDLPA, Fonduri proprii	33.807.290,17 lei	2021-2023	Municipiul Salonta	Idee Proiect	Strada I.C Cantacuzino
13.	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în Primăria Municipiului Salonta	PNRR	10.075.782,36 lei	2022-2026	Municipiul Salonta	Studiu de Oportunitate	Strada Republicii nr.1 100502
14.	PROIECT INTEGRAT: Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale din Municipiul Salonta prin Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii – Proiect nr. 1	PNRR	8.413.125,96 lei	2022-2026	Municipiul Salonta Asociația de proprietari	Documentație Tehnico-Economică	Strada Republicii nr. 7,9,11,13-15
	Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale din Municipiul Salonta prin Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii – Proiect nr. 2	PNRR	9.454.589,66 lei	2022-2026	Municipiul Salonta Asociația de proprietari	Documentație Tehnico-Economică	Strada Republicii nr. 25,27-29,37,33-35,37
	Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale din Municipiul Salonta prin Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii – Proiect nr. 3	PNRR	11.466.708,97 lei	2022-2026	Municipiul Salonta Asociația de proprietari	Documentație Tehnico-Economică	Strada Republicii, Jean Calvin, Republicii nr 24,26,28,30,32,35,34,22
	Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale din Municipiul Salonta prin Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii – Proiect nr. 4	PNRR	2.783.962,10 lei	2022-2026	Municipiul Salonta Asociația de proprietari	Documentație Tehnico-Economică	Strada Republicii, Școlii, Sindicatelor nr. 2,1,2
	Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale din Municipiul Salonta prin Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii – Proiect nr. 5	PNRR	3.303.837,32 lei	2022-2026	Municipiul Salonta Asociația de proprietari	Documentație Tehnico-Economică	Al Petre Paunescu bl. DN60 nr.2

	PROIECT CHEIE DE REGENERARE URBANĂ	SURSE DE FINANȚARE	BUGET	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABILI	NIVEL DE MATURITATE	LOCALIZARE / NR CADASTRAL
15.	Programul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera în transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehicule de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: stații de reincarcare pentru vehicule electrice în localități	AFM	2.264.021.00 lei	2023-2025	Municipiul Salonta	Proiect Tehnic	110219, 113681, 110368, 114050, 111113, 107526, 110889, 111694, 114048, 100463, 111163, 114056
16.	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în unitatea de învățământ Colegiul Național Teodor Neș din Municipiul Salonta, județul Bihor	PNRR	8.825.808,92 lei	2022-2026	Municipiul Salonta Colegiul Național Teodor Neș	Documentație Tehnico-Economică+PUZ	Strada Republicii nr. 90 100796
17.	Creșterea productivității de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate obținute în perim. geotermal Salonta	POIM	30.255.112,10 lei	2021-2023	Municipiul Salonta	În Execuție	Strada Iosif Vulcan
18.	Dezvoltarea infrastructurii TIC prin sisteme inteligente de management urban în Municipiul Salonta	PNRR	2.765.860,84 lei	2023-2026	Municipiul Salonta	Contract Semnat	26 de străzi, corelat cu Proiectul Nr:9
19.	Extinderea și diversificarea oportunităților de valorificare a potențialului turistic -patrimoniul natural - Regatul Dropiei	ROHU	În evaluare	2024-2026	Municipiul Salonta	ETAPA II idee de proiect	Municipiul Salonta
20.	Proiect integrat de dezvoltare durabilă în zona montană a județului Bihor, îmbunătățire acces și dezvoltare în serviciile de asistență medicală în cazul intervențiilor medicale pentru situații de urgență	POIM	47.807.581,18 lei curs valutar 4.91,98	2019-2023	Consiliul Județean Bihor	În Execuție	DJ 795
21.	Realizare terminal intermodal în zona Gării	-	proiect relevant preluat din Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului	2025	-	-	Strada Republicii-Gară
22.	Reabilitarea și revitalizarea spațiului public din zona Gării	-	proiect relevant preluat din Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului	-	-	-	-
23.	Realizarea de parteneriate pentru înfrumusețarea orașului	-	proiect relevant preluat din Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului	-	-	-	-
24.	Revitalizarea zonei industriale de pe strada Ghestului	-	proiect relevant preluat din Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului	-	-	-	-
25.	Îmbunătățirea aspectului estetic urban prin amenajarea de spații verzi și montare mobilier urban	-	proiect relevant preluat din Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului	-	-	-	-
26.	Acordarea de facilități proprietarilor care au clădiri degradate și reabilitarea acestora pentru îmbunătățirea aspectului orașului	PNRR	proiect relevant preluat din Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului	-	-	-	-
27.	Modernizarea și reabilitarea străzilor urbane	POR	În evaluare	2022-2024	Municipiul Salonta	Studii de Fundamentare	Străzile: Gheorghe Barițiu, Vasile Alecsandri, Olimpiadei, Kiss Istvan, Bocskai Istvan, Regele Ferdinand, Toldi Miklos, Cloșca, Sportului, Mircea cel Bătrân
28.	Extindere canalizare 16 străzi	PNRR POR	20.202.781,70 lei	2022-2024	Municipiul Salonta	În Evaluare	Străzile: Kiss Istvan, Petru Rareș, Șt. Octavian Iosif, Dacia, Mihail Kogălniceanu, Teodor Neș, Vasile Lucaciu, G-ral Traian Mosoiu, Ștefan Cel Mare, Andrei Mureșanu, Ioan Ciordaș, Mihail Sadoveanu, Lăutarilor, Șarcadului, Emile Zola

IDEI ADIȚIONALE DE PROIECTE DE REGENERARE URBANĂ

OBIECTIVE STRATEGICE

1.	Proiect Integrat- Regenerare urbană a zonei Muzeului Memorial "Arany János"	6.	Dezvoltare culoare verzi secundare și piste velo pe direcția nord-sud (Râul Culișer - Inel Verde - zona Centrală - Zona de Acordament, pe străzile principale)	11.	Proiect de gestionare eficientă a deșeurilor menajere și amplasare puncte de colectare selectivă în zona Gării, zona de locuire colectivă adiacentă și Zona Râului Culișer	<ul style="list-style-type: none"> ■ OB 1 - Renovarea și reabilitarea fondului construit și spațiilor publice ■ OB 2 - Asigurarea unor condiții de viață optime și stimularea diversității funcționale ■ OB 3 - Susținerea unui microclimat local echilibrat și sporirea identității locului și a sentimentului de apartenență ■ OB 4- Stimularea de parteneriate și regenerare urbană participativă ■ OB 5- Mediu economic revitalizat și durabil ■ OB 6 - Asigurarea mobilității și conectivității teritoriale
2.	Identificarea terenurilor neutilizate ce pot constitui "insule verzi" în relație cu Canalul Culișer, care pot susține parcursul pietonal și velo ce va fi realizat prin activități de relaxare, puncte de odihnă	7.	Proiect integrat de regenerare urbană - Cartierul Füveskert			
3.	Identificarea și păstrarea unor zone cu biodiversitate ridicată de-a lungul Râului Culișer care vor susține buna funcționare a ecosistemului natural (zone umede cu vegetație specifică locului)	8.	Proiect integrat de regenerare urbană- Zona Gacsó			
4.	Realizarea unui lac de acumulare în zona de est a municipiului în legătură cu Râul Culișer pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice și susținerea activităților în aer liber	9.	Regenerarea urbană a zonelor de ferme dezafectate (Ferma Tulca și Ferma Barmond)			
5.	Identificarea zonelor potențiale de realizare a unor incinte verzi (zone cu activități temporare, grădinărit urban, soluții bazate pe natură dezvoltate participativ), centre de cartier multifuncționale	10.	Amenajarea și revitalizarea zona Lacului din Piața Haiducilor (amenajare piste de biciclete, alei pietonale/carosabile, zone de odihnă și relaxare)			

5. ZONE DE REGENERARE URBANĂ ȘI PROIECTE-CHEIE

5.1. Logica intervențiilor. Criterii de alegere și prioritizare a intervențiilor

Pe baza analizei situației existente realizate la nivelul Municipiului Salonta, au fost identificate o serie de zone ce pot constitui obiectul regenerării urbane, zone de suprapunere a mai multor probleme urbane sau care prezintă aspecte cu potențial de dezvoltare integrată cu vecinătățile imediate (conf. planurilor atașate). Pentru obiectivul studiului de față au fost selectate pentru a fi detaliate acele zone prioritare care necesită operațiuni integrate de regenerare urbană susținute prin proiecte cheie care vor contribui la regenerarea acestora.

Totodată, pentru alegerea și prioritizarea proiectelor de regenerare urbană s-au aplicat o serie de criterii:

Fig. 3_ MATRICEA DE ALEGERE ȘI PRIORITIZARE A PROIECTELOR DE REGENERARE URBANĂ

Număr	Criteriu	Observații/SUBCRITERII	Punctaj
CRITERIUL 1	Contribuția proiectului la regenerarea urbană integrată	<i>Conform OUG. Nr. 183/2022 Proiectul are în vedere acțiuni integrate și coordonate ce vizează îmbunătățirea condițiilor economice, sociale, culturale, ecologice de mediu, precum și dezvoltarea echipamentelor și serviciilor publice de interes general</i>	30
CRITERIUL 2	Nivelul de maturitate al proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Idee de proiect (0) • Studii de fundamentare/ Studiu de Oportunitate • Documentație Tehnico-Economică • Autorizație de construire • În execuție (10) 	10
CRITERIUL 3	Caracterul integrat al proiectului cu alte proiecte derulate sau în curs de derulare	Proiectul face parte din strategiile de dezvoltare urbană locală/regional/județeană: SDD Județul Bihor 2021-2027, SIDU Municipiul Salonta 2021-2027, PMUD Municipiul Salonta 2017-2031 sau dintr-o zonă urbană în care au fost finalizate recent proiecte de dezvoltare/regenerare sau sunt în curs de execuție.	20
CRITERIUL 4	Contribuția proiectului la îndeplinirea Planului de Acțiune al regiunii Nord-Vest 2021-2027	Proiectul contribuie la atingerea mai multor obiective:	20

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Economie competitivă bazată pe inovare și digitalizare 2. Capital uman și social dezvoltat 3. Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv 4. Mediu natural valorificat responsabil 5. Conectivitate fizică și digitală ridicată 	
CRITERIUL 5	Proiectul se poziționează într-o zonă ce necesită o operațiune integrată de regenerare urbană	<p><i>Conform OUG. Nr. 183/2022 privind stabilirea unor măsuri pentru finanțarea unor proiecte de regenerare urbană, zonele care necesită implementarea unor operațiuni integrate de regenerare urbană se regăsesc cel puțin în una dintre următoarele categorii:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zone centrale; • zone istorice; • zone construite protejate și zone de protecție a monumentelor; • zone din ansambluri de locuit; • zona autogărilor, stațiilor, haltelor și punctelor de oprire feroviare, zonele adiacente infrastructurii feroviare, zonele activelor feroviare dezafectate, precum și zonele adiacente porturilor/locurilor de operare; • faleze, maluri și insule ale râurilor, fluviului și lacurilor; • zone locuite de comunități defavorizate, inclusiv așezări informale; • zone de reconversie funcțională: siturile industriale dezafectate, situri cu infrastructuri majore dezafectate, situri militare dezafectate, haldele de steril/zgură închise și depozitele de deșeuri închise; 	20

5.2. Zone prioritare care necesită operațiuni integrate de regenerare urbană și Proiecte cheie

A. Zona Centrală

Aria de regenerare aferentă Zonei Centrale a Municipiului Salonta, cuprinde insula urbană Piața Libertății, Primăria Salonta, zona de locuințe colective, insula urbană aferentă Parcului Mare precum și o serie de obiective de importanță la nivelul orașului: Casa Roth, Biblioteca Teodor Neș, Muzeul Memorial Arany Janos și Liceul Arany Janos.

Direcțiile și proiectele de regenerare urbană ale zonei Centrale sunt strâns corelate cu propunerea pentru reconfigurarea integrată a sa, propusă prin PMUD Municipiul Salonta (2017-2030) care prevede o sistematizare rutieră, urbanistică și peisagistică, dezvoltarea de sisteme inteligente, realizarea de parcări și realizarea unui coridor prioritar pentru mijloc de transport în comun ecologic:

1. *Rutieră: se va amenaja o pistă de biciclete care va face parte din rețeaua integrată velo a municipiului. Se vor monta semafoare inteligente, se va realiza infrastructura necesară pentru persoanele cu dizabilități, se vor monta stâlpișori pentru protecția pietonilor și a bicicliștilor. Se va modifica structura semnelor de circulație în sensul că staționarea va fi interzisă, aprovizionarea magazinelor se va realiza în conformitate cu un program de aprovizionare iar străzile adiacente vor avea "obligatoriu la dreapta".*

2. *Urbanistică și peisagistică: parcul central va fi modificat în sensul realizării unei piațețe, a creșterii spațiului verde și a organizării infrastructurii pietonale astfel încât aceasta să fie cât mai atractivă. Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat stradal; reabilitarea utilităților; montare mobilier stradal; amenajare locuri pentru comerț stradal; amenajarea mai multor fântâni arteziene; crearea mai multor spații de relaxare pe întregul circuit pietonal.*

3. *Dezvoltarea infrastructurii TIC prin sisteme inteligente de management urban în Municipiul Salonta, județul Bihor: Achiziționarea mobilierului urban inteligent reprezintă o necesitate pentru Municipiul Salonta din punct de vedere al creșterii confortului cetățenilor, creșterea gradului de atractivitate al orașului în randul turistilor și al necesității înlocuirii mobilierului urban uzat moral și fizic. Dotarea municipiului cu infrastructura TIC ce contribuie la îmbunătățirea mobilității locale, respectiv a managementului urban, va duce la crearea unui smart city, un concept de dezvoltare locală care integrează tehnologii și sisteme pentru a administra în mod eficient și securizat resursele unei localități, în vederea dezvoltării comunității și protejării mediului. O localitate inteligentă presupune existența unui sistem informatic integrat care cuprinde o multitudine de echipamente inteligente, precum mobilierul urban inteligent.⁴*

În același timp, proiectul cheie nr. 1 propus în cadrul zonei Centrale de regenerare urbană: *Regenerare urbană zona Piața Libertății prin revitalizarea urbană, reconversie și refuncționalizare terenuri, suprafețe și clădiri degradate, vacante sau neutilizate*, se regăsește și în cadrul PMUD (2017-2030), arătând astfel nevoia de urgentare a intervențiilor pentru o arie destructurată din centrul orașului. Pe lângă regenerarea integrată a insulei urbane Piața Libertății, în zona Centrală se urmărește: renovarea energetică moderată a clădirilor multifamiliale, creșterea eficienței energetice în cadrul clădirilor publice (primărie, liceul Teoretic), continuarea lucrărilor de implementare a unei infrastructuri velo integrate la nivelul orașului, dezvoltarea infrastructurii TIC prin sisteme inteligente de management urban.

⁴ PMUD Municipiul Salonta 2017-2032

La nivel mai larg, proiectele cheie din zona centrală sunt sinergice cu alte proiecte cheie propuse la nivelul orașului (conf. Tabel atașat - Proiecte cheie): Proiect nr.7 , Proiect nr.9, Proiect nr. 15, Proiect nr.18, Proiect nr. 25, Proiect nr. 26 și Proiect nr. 27.

Proiect Cheie nr.1. Regenerare urbană zona Piața Libertății prin revitalizarea urbană, reconversie și refuncționalizare terenuri, suprafețe și clădiri degradate, vacante sau neutilizate

Fig. 4_ stânga sus _Acces existent din Strada Republicii

Fig. 5_ stânga jos Spațiu verde existent din interiorul insulei urbane Piața Libertății

Fig 6_ Acces existent din Strada Oradiei

Proiectul de regenerare urbană face referire la insula urbană delimitată de Strada 1 Decembrie, Strada Petőfi Sandor, Strada Oradiei și Strada Republicii. Insula urbană supusă intervențiilor se află în zona centrală a municipiului Salonta, în imediata vecinătate a Parcului Mare (la Sud) și a Primăriei Salonta (la Vest), fiind în prezent o zonă destructurată caracterizată de mixitate funcțională: locuire colectivă (P+2, P+3 niveluri), comerț și servicii dar și funcțiuni administrative (Judecătoria și Parchetul Salonta) și culturale (Casa de Cultură).

Principalele probleme din zonă sunt legate de construcțiile aflate în stare accentuată de degradare, în special în interiorul insulei, care pot afecta siguranța locuitorilor/pietonilor, spațiile verzi și zonele de parcare neamenajate precum și calitatea generală slabă a spațiului public și a terenurilor vacante sau neutilizate. Deși au existat intervenții la nivelul spațiului public ce bordează insula (în special spre Parcul Mare), întreaga arie de studiu necesită intervenții integrate corelate între ele și cu zonele învecinate, care să conducă la un spațiu public atractiv și la o calitate a locuirii ridicată, în special într-o zonă de interes din centrul orașului.

Intervențiile urmăresc în principal realizarea de demolări parțiale sau integrale de construcții și împrejmuiri aflate în stare de degradare/neutilizate, creșterea gradului de accesibilitate pietonală, auto și velo în interiorul insulei și cu restul țesutului urban adiacent și amenajări exterioare (crearea de spații verzi, locuri de joacă, sisteme ecologice de colectare a deșeurilor etc). Totodată se urmărește realizarea unei legături directe cu Primăria Salonta și curtea acesteia unde este prevăzută o zonă parcare (conform PMUD).

Fig. 7_Zona interioară a insulei_Anexe și construcții degradate

Proiect Cheie nr. 1: Regenerare urbană zona Piața Libertății prin revitalizarea urbană, reconversie și refuncționalizare terenuri, suprafețe și clădiri degradate, vacante sau neutilizate			
Nr.	Nr. Cadastral	Intervenții propuse	Suprafață teren din acte (mp)
1	1897/2 1897/3	Intervenții de amenajări exterioare	101, 141
2	1902/2	Intervenții de amenajări exterioare, Expropriere parțială (grădină)	295
3	1891/1 1892/1	Expropriere parțială teren (actual zonă verde)-fără construcție	417 237
4	1899/1 1899/2 1900/2	Intervenții de amenajări exterioare și Expropriere integrală nr top 1900/2	752, 68, 79
5	1869/2 1870/1	Intervenții de amenajări exterioare, Expropriere parțială pentru zona de legătură spre primărie – fără casă	86, 281
6	2607	Intervenții de amenajări exterioare, Expropriere pentru zona de legătura spre primărie	145
7	1893	Amenajari exterioare, pista pentru biciclete, creare acces carosabil, Expropriere parțială	587, 744
8	1899/3 1900/1	Demolare parțială construcții și împrejmuiri existente, Amenajari exterioare, pista pentru biciclete, creare acces pietonal, Expropriere integrală	219, 496
9	101289 teren fără construcții	Intervenții de amenajări exterioare, creare acces pietonal, Expropriere parțială pentru zona de legătura spre primărie	1123
10	1886/4	În jurul construcției aprox 20.00 mp - intervenții de amenajări exterioare	321
11	1887/1	În jurul construcției aprox 114.31mp - intervenții de amenajări exterioare	570

12	101551	Demolare constructii si imprejmuiiri existente, Amenajari exterioare, locuri de parcare, pista pentru biciclete, creare acces carosabil, Expropriere integrala	935
13	102447	Amenajări trotuare in jurul clădirilor existente , Creare acces pietonal fără construcții	845
14	1889 1888/3	Amenajări exterioare, loc de joaca	451
15	1877/1 1877/2	Demolare constructii si imprejmuiiri existente, Amenajari exterioare, locuri de parcare, pista pentru biciclete, creare acces carosabil, Expropriere integrala	557
16	1895/1 1898/1	Demolare constructii si imprejmuiiri existente, Expropriere integrala, Amenajari exterioare doar Curtea	917
17	108940	Amenajare trotuar in jurul casei de cultura	1169
18	1887/2	Demolare boxe si imprejmuiiri existente, Expropriere integrala boxe, Amenajari exterioare	433
19	1890	Expropriere partiala, Doar atelierelor +magazie fără C1, Demolare constructii si imprejmuiiri existente, Amenajari exterioare, creare accese	1201
20	1902/1	Interventii de amenajări exterioare, Expropriere partiala pentru zona de legătura spre primărie, Interventii de amenajri exterioare	752
21	111923	Fără hotel, Intervenții in jurul cladirii, Interventii de amenajri exterioare	820
22	113744	Intervenții de amenajări exterioare, Creare acces public și pistă biciclete Construcție Sc=25mp, spațiu pentru depozitare deșeuri Intervenții de demolare construcții existente (fără bloc), amenajări exterioare, sisteme ecologice pentru colectarea deseurilor	1685
23	1888/1	Teren intravilan, liber de construcții, Intervenții de amenajări exterioare	504

Fig. 8 _Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 1

Intervențiile privind amenajările exterioare menționate constau în:

- demontarea mobilierului urban si a elementelor parazitare, inclusiv stalpi de iluminat
- desfacerea stratului vegetal existent
- desfacerea suprastructurii părții pietonale si carosabile existente
- desfacerea infrastructurii părții pietonale si carosabile existente
- refacerea infrastructurii si suprastructurii zonelor pietonale si carosabile conform proiectului
- crearea de zone verzi, plantare vegetație înaltă, medie si mică
- amplasare obiecte de mobilier urban si stalpi de iluminat
- creare zona de odihnă/grădina de vară
- creare loc de joacă

Fig. 9_sus_ Strada 1 Decembrie_între Primăria Municipiului Salonta și insula urbană Piața Libertății_Viitoare legătură pietonală și velo

Fig. 10_jos_Curtea Primăriei Municipiului Salonta

B. Zona Canalului Culișer

Fig. 11_ Canalul Culișer_Vedere din Strada Aradului (E671)

Fig. 12_Canalul Culișer_Vedere din zonele de locuire individuală

Fig. 13_Canalul Culișer_Vedere din Strada Dornei

Fig. 14_Canalul Culișer_Vedere din Strada Rozyvany Gyorgy

Canalul Culișer traversează orașul Salonta de la Vest la Est, predominant prin zone de locuire individuală, având un potențial enorm de a conecta populația riverană cu natura.

În prezent, acesta nu aduce niciun beneficiu social orașului și locuitorilor săi, fiind utilizat preponderant pentru irigații și deversări. Este o zonă predominant izolată în țesutul urban, greu accesibilă, acționând mai mult ca o barieră între cele 2 zone de locuire ale orașului (Nord și Sud) decât ca un element natural valorificat de conexiune. În prezent, există de-a lungul cursului de apă zone cu o biodiversitate ridicată, cu vegetație abundentă, însă negîngrijită. Totodată, vegetația sălbatică face imposibilă în multe zone, nu doar accesarea canalului dar și identificarea parcursului acestuia și a limitelor sale. Majoritatea zonelor aferente malurilor canalului sunt zone naturale de pământ, având însă un potențial ridicat de activare pentru utilizare publică.

Spre zonele periferice, malurile Culișerului au devenit zone de depozitare spontană a deșeurilor menajere/ de construcții (fig. 14) iar calitatea slabă a apei sugerează necesitatea unor intervenții de fitoremediere. Conform PMUD, apele uzate care provin de la populație și o mică parte din industria din oraș sunt evacuate în canalul Culișer după o prealabilă epurare, printr-o stație de epurare mecano-biologică, uneori cu depășirea limitelor reglementate, datorită funcționării necorespunzătoare a stației. Cele mai importante surse de poluare ale canalului Culișer în trecut au fost întreprinderile S.C. Avicola S.A. și Prodaliment S.A.

În viziunea de regenerare mai amplă, zona Canalului Culișer devine o punte ecologică, socială și de peisaj, care pune în legătură comunitatea cu Natura, conectează sistemele naturale ecologice importante, centre de interes importante la nivelul orașului, sporește identitatea locului și sentimentul de apartenență. Intervențiile de regenerare vor urmări principiile planificării și design-ului biofil, natura fiind sistemul director la care se vor raporta toate deciziile de amenajare a zonei. Regenerarea Canalului Culișer va avea un rol catalizator din punct de vedere social și ecologic, contribuind la îmbunătățirea calității mediului și asigurând un grad ridicat de confort termic, atenuarea efectelor schimbărilor climatice, protecția biodiversității, contribuind la regenerarea resurselor naturale și o calitate a vieții ridicată.

Proiect cheie nr. 3 : Regenerare urbană, amenajare inel verde și coridor albastru	
CF 112644	Canal Culișer
CF 114609	Teren între Strada Alexandru Vlahuță și Strada Ioan Viteaz
CF 113943	Teren Strada Balogu Peter

Fig. 15_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 3_ Canal Culișer

Principalele intervenții la nivelul Canalului Culișer vor viza în primul rând accesibilizarea malurilor prin amenajarea lor (trotuare) ca trasee pietonale și ciclabile strâns conectate cu infrastructura velo propusă la nivelul orașului (Proiect nr. 2 Realizare coridor de mobilitate urbană prin crearea pistelor de biciclete). Proiectul este totodată direct legat de realizarea inelului verde, Strada Ioan Viteaz fiind punct de inflexiune între viitoarele 2 coridoare naturale ale orașului, precum și al noului parc și lac de acumulare vizat a fi realizat în zona de întâlnire a acestora.

C. Zona Inelului Verde

Dacă în trecut în zonele periferice ale localității existau zone întinse de pomi fructiferi și grădini de legume care ajutau la creșterea calității aerului, în prezent, terenurile de la periferie sunt subiectul noilor dezvoltări, lucru ce a generat dispariția plantațiilor ce ajutau la realizarea unui mediu sănătos.

Zona de regenerare aferentă Inelului Verde propus, traversează preponderent zone de locuire individuală dar și zone de livezi, locuire colectivă și zone de industrie și servicii, aflându-se în același timp la intersecția dintre zone constituite și zone naturale sau zone constituite și zone în dezvoltare/ în plin proces de expansiune urbană. Acest lucru sugerează gradul ridicat de complexitate al zonei dar și necesitatea pentru intervenții de regenerare a zonelor deja constituite care să aibă în vedere perspectivele de dezvoltare viitoare ale țesutului urban și funcțiunile aferente. Principalele probleme identificate ale zonei sunt: procentul în scădere de spații verzi/arbori care să absoarbă poluarea în creștere a aerului, slaba amenajare/amenajare discontinuă a zonelor carosabile, pietonale (drumuri de pământ, lipsa trotuarelor) dar și a vegetației (vegetație spontană), lipsa de zone amenajate pentru locuitori destinate relaxării și petrecerii timpului liber (în special în toată partea sudică a orașului Salonta, la sud de Canalul Culișer). În acest context, dar și luând în considerare dezvoltările viitoare ce sunt prevăzute în partea sudică și estică a orașului (centură ocolitoare, parc de specializare inteligentă și noi zone de locuire și funcțiuni complementare, zone agroindustriale, zone de agreement) sunt necesare operațiuni de regenerare urbană care să coreleze necesitățile actuale ale zonei cu cele prevăzute pentru viitor.

Fig. 16_ stânga sus_ Strada Menumorut

Fig. 17_ stânga jos_ Strada Victor Hugo

Zona aferentă Inelului Verde se dezvoltă în sinergie cu Culoarul Albastru (Canalul Culișer) – **Proiect nr. 3 Regenerare urbană, amenajare inel verde și coridor albastru**, dar și cu alte proiecte cheie de regenerare urbană prevăzute: 2. Realizare coridor de mobilitate urbană prin crearea pistelor de biciclete, 9. Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde, 10. Locuințe pentru tineri pe Strada Pușkin dar și 8, 11, 12, 17 și 19 (conf. Tabel Proiecte cheie).

Astfel, intervențiile cheie vizează întregirea infrastructurii velo la nivelul orașului prin realizarea traseelor de bicicletă, a aleilor pietonale dar și plantarea de arbori (aproximativ 18.000) împreună cu locuitorii și realizarea de spații destinate petrecerii timpului liber și locuri de joacă. Întregul Inel Verde va asigura o calitate ridicată a aerului, va reprezenta o zonă importantă de atenuarea efectelor generate de schimbările climatice, devenind o axă verde cheie în dezvoltarea viitoare a orașului dar și pentru riverani, susținută de activități în aer liber

(plimbat, alergat, mers cu bicicletă). La nivel mai larg, Inelul Verde va conecta două noi centre de interes la nivelul orașului cu funcțiuni de agrement, de petrecere a timpului liber și zone naturale (Zona Spitalului Municipal-Bazei sportive) și Regatul Dropiei. Conform PMUD proiectul (Proiectul nr. 3) va determina o creștere a numărului de bicicliști și pietoni în aria de studiu, de peste 7%.

Proiect cheie nr. 3 : Regenerare urbană, amenajare inel verde și coridor albastru

CF 111117	Luis Pasztor
CF 110513	Strada Lăutarilor
CF 111693	Strada Victor Hugo
CF 112644	Canal Culișer
CF 114609	Pod
CF 111106	Drum Municipal Salonta
CF 108319	Pășune
CF 111112	Strada Constantin Brâncuși
CF 111475	Strada Liszt Ferencz
CF 114066	Strada Independenței
CF 111597	Strada Mikes Kelemen
CF 111583	Intersecție
CF 111584	Strada Mikes Kelemen
CF 113132	Strada Erdei Jozsef
CF 111596	Strada Mikes Kelemen

CF 114087	Strada George Enescu
CF 114479	Strada George Enescu
CF 114612	Sant
CF 114205	Case Sociale
CF 114076	Strada Gyorgy Jakob
CF 114117	Strada Menumorut
CF 103451	Pășune

Fig. 18_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 3_Inel Verde

D. Zona Cvartalului Pușkin

Fig. 19_Locuințe sociale existente (ANL)

Fig. 20_Locuințe sociale existente (ANL)_Vedere din Strada Iasomieii

Zona Cvartalului Pușkin este parțial o arie constituită, formată din clădiri sociale (ANL) și terenuri libere de construcții. Zona este localizată în partea sudică a orașului Salonta într-o arie unde predomină locuirea individuală.

Necesitatea regenerării urbane vine pe de-o parte din numărul insuficient de locuințe sociale care să răspundă cererii în creștere și nevoilor locuitorilor, localizarea într-o zonă aflată în plin proces de expansiune urbană, ceea ce necesită intervenții integrate care să țină cont de nevoile existente (corelate cu zona de locuire individuală din vecinătate) dar și de perspectivele viitoare (Inel Verde, necesitatea stimulării multifuncționalității cartierului în contextul extinderii orașului) și calitatea slabă a spațiului public (lipsa locurilor de parcare special amenajate, spațiu carosabil și pietonal discontinuu/neasfaltat). Astfel, proiectul

cheie din zona de regenerare a Cvartalului Pușkin vizează **realizarea de locuințe pentru tineri destinate închirierii (Proiect nr. 10)**, fiind un proiect în strânsă legătură cu regenerarea urbană a canalului Culișer, cu Inelul Verde dar și cu realizarea coridorului de mobilitate și amenajarea pistelor pentru biciclete. Alte proiecte cheie sinergice cu regenerarea Cartierului Pușkin sunt proiectul nr. 27 și nr.28: extinderea canalizării și modernizarea și reabilitarea străzilor urbane. Atât implementarea proiectelor menționate, la nivelul orașului, cât și a proiectului cheie prevăzut pentru zona Pușkin și a extinderii zonei de locuire spre sud, va reprezenta un catalizator pentru intervențiile ce vor urma, în direcția creșterii calității spațiului public și a calității locuirii.

Proiect cheie nr.10 - Realizarea de locuințe pentru tineri destinate închirierii	
CF 101289	Locuințe ANL
CF 113745	Teren sport - multifuncțional

Fig. 21_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectului Cheie Nr. 10

E. Zona Spitalului Municipal/ Zona de Agrement

Fig. 22_sus_Bazin de înot finalizat recent în zona de agrement

Fig. 23_mijloc_Strada Sala Sporturilor

Fig. 24 _jos_Strada Haiducilor_Parcări spontane, trotuare neamenajate

Necesitatea de regenerare și totodată de sistematizare a zonei, vine în contextul dezvoltării orașului dar și a localizării într-o arie cu funcțiuni mixte de importanță crescută la nivelul municipiului (Spitalul Municipal, Stadionul și Sala de Sport, Centrul de Zi Bătrâni Comunității) ce face legătura cu Piața Agroalimentară, cu Zona Centrală a orașului și Gara Salonta pe direcția Vest-Est. Totodată, proiecte realizate recent în zonă precum: Extinderea și modernizarea ambulatoriului Spitalului Municipal Salonta și Realizarea bazinului de înot (Fig. 22) precum și problemele identificate (lipsa de locuri de parcare/parcări spontane, străzi, trotuare și vegetație neamenajate, construcții care necesită reabilitare sau demolare) arată pe de-o parte interesul crescut pentru dezvoltare dar și complexitatea zonei care necesită intervenții integrate, care să o susțină într-un mod coerent.

În viziunea mai largă, întreaga zonă devine un centru important de interes la nivelul orașului, dezvoltat coerent și regenerat în contextul cartierului de locuințe adiacent și al funcțiunilor importante existente, care face legătura cu alte centre de interes și zone regenerate (Regatul Dropiei și Canalul Culișer prin Inelul Verde, Zona de agrement și Gara în Vest, Zona Centrului Urban etc).

Proiecte cheie în zonă vizează: **Reabilitarea și schimbarea de destinație în Centrul de Zi Bătrâni Comunității (Proiect Nr.5), Construire centru sportiv și de recreere (Proiectul nr. 8), Realizare sală polivalentă multifuncțională (Proiect Nr.12).** Proiectul va fi relaționat cu alte proiecte cheie propuse la nivelul orașului cum ar fi: inelul verde și coridorul Albastru (Culișer), modernizarea și reabilitarea străzilor urbane (Proiect Nr. 27), amenajarea spațiilor verzi și montare mobilier (Proiect nr. 25)

Proiect cheie Nr. 5 -Reabilitarea și schimbarea de destinație în Centrul de Zi Bătrâni Comunității

CF 101615

Proiect cheie Nr. 8 - Construire centru sportiv și de recreere

CF 107036-C9

**Proiect cheie Nr. 12 - Realizare sală polivalentă multifuncțională
CF 113573**

Fig. 25_ Tabel numere cadastrale aferente intervențiilor Proiectiectelor cheie Nr. 5, Nr. 8, Nr. 12

F. Zona Gării

Fig. 26_stânga sus_ Peron Gara Salonta- Vedere spre zona industrială dezafectată din str. Ghestului

Fig. 27_stânga centru_ Vedere spre Gara Salonta

Fig. 28_stânga jos_ Zona de locuințe colective aferente Gării_ Strada Ady Endre

Zona Gării este în prezent o zonă destructurată, dezvoltată haotic, cu un ambient și o estetică neplăcută generate de: starea de degradare a corpului principal al Gării, de depozitarea spontană a deșeurilor menajere, prezența anexelor/barăcilor și corpurilor de clădiri vechi, de calitatea slabă a spațiului public (în special adiacent liniilor de cale ferată între Strada Ghestului și Strada Regele Ferdinand și în zona de locuire colectivă din vecinătate - lipsa locurilor de parcare, trotuare discontinue, lipsă îmbrăcăminte asfaltică), insuficiente căi de comunicație/acces care să facă posibilă mobilitatea între zona estică a orașului. În special pe segmentul dintre Strada Ghestului-Strada Regele Ferdinand, zona liniilor de cale ferată reprezintă o barieră ce desparte cele 2 zone de locuire construite.

Cu toate acestea, Gara Salonta are un potențial ridicat de a deveni un important nod intermodal (terminal intermodal prevăzut pe Strada Republicii conform PMUD) care să faciliteze mobilitatea, în concordanță cu amplasarea favorabilă a orașului la nivel transfrontalier, să devină o poartă de intrare cu un ambient și o estetică plăcută pentru locuitori și vizitatori care să atragă investitori și noi locuitori în zona Municipiului Salonta.

Conform PMUD, Gara Salonta este recunoscută ca o zonă cu complexitate ridicată, alături de instituțiile publice (primărie, servicii publice, spital), instituții de învățământ, unități de alimentație publică (piața agro-alimentară) și zona centrală a municipiului. În acord cu Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Bihor care stabilește proiecte de regenerare urbană pentru Salonta (vezi contextul strategic), intervenții cheie pentru zona Gării vor fi proiectele de **realizare a unui terminal intermodal, precum și reabilitarea și revitalizarea spațiului public în zona Gării (Proiect nr.21 și Proiect nr.22)**

Aceste proiecte cheie vor fi strâns legate de implementarea altor proiecte de regenerare la nivelul orașului cum ar fi: Proiectul nr. 27 – modernizarea și reabilitarea străzilor urbane, Proiect nr. 24- Revitalizarea zonei industrial de pe strada Ghestului, Proiect nr. 23 – Realizarea de parteneriate pentru înfrumusețarea orașului, Proiect nr. 25- Îmbunătățirea aspectului estetic urban prin amenajarea de spații verzi și montare mobilier urban etc.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Pentru dezvoltarea integrată a zonelor prioritare de regenerare urbană se vor avea în vedere o serie de proiecte aflate în stadiul de idee de proiect și o serie de recomandări, după cum urmează:

Zona Centrală

- Regenerare urbană pentru zona Muzeului Memorial "Arany János (Turnul Ciunt)" ce se va materializa prin achiziționarea și demolarea rândului de clădiri din nord care obturează vizibilitatea Muzeului Memorial, precum și achiziționarea și regândirea destinației zonei aflate în vecinătatea școlii (Str. 7 Iunie). De asemenea va fi urmărită realizarea unei imagini urbane coerente prin demolarea clădirii dintre Casa Roth și Bibliotecă și constituirea unei noi construcții care comunică la nivel vizual cu vecinătățile precum și înființarea unui muzeu al științelor naturii;
- Identificarea zonelor potențiale de realizare a unor incinte verzi/ centre de cartier multifuncționale în cadrul locuințelor colective (zone ce pot găzdui activități temporare, grădinărit urban, soluții bazate pe natură dezvoltate participativ). Se pot avea în vedere pentru stabilirea locațiilor, zonele de garaje vechi/anexe/barăci, spațiile de parcuri spontane neamenajate sau terenurile vacante;
- Se recomandă:
 - desființarea garajelor vechi adiacente locuințelor colective și reorganizarea parcajelor aferente;
 - corelarea intervențiilor cu proiectele din zonă recent implementate (Parcul Central reabilitat) sau în curs de dezvoltare (Reabilitare Strada Republicii și Strada Aradului din fonduri proprii);
 - extinderea infrastructurii velo pe Strada 1 Decembrie și conectarea pistelor pe direcția Nord-Sud (Strada Petőfi Sanador, Strada Republicii);
 - identificarea zonelor de parcare (în special pe Strada 1 Decembrie și spațiile comerciale de la parter) ce pot fi utilizate ca spații publice "parklet-uri";
 - identificarea fezabilității implementării unui program local de tip "străzi deschise" pe Strada 1 Decembrie (afereantă Primăriei) dedicat comunității ce poate atrage după sine beneficii atât sociale cât și economice și de mediu;

Zona Canalului Culișer

- Identificarea terenurilor neutilizate, virane ce pot constitui "insule verzi" în relație cu Canalul Culișer, care pot susține parcursul pietonal și velo ce va fi realizat prin activități de relaxare, puncte de odihnă și zone umbrite ("zone reci"). Aceste zone pot reprezenta "terenul" pentru dezvoltarea de parteneriate public-privat între primărie și locuitorii din zonă pentru dezvoltarea participativă de soluții de amenajare dar și de mentenanță viitoare a acestor spații;
- Dezvoltarea de culoare verzi secundare în relație cu zona Canalului Culișer și principalele artere de circulație, dar și în relație cu noul Inel Verde propus, prin plantarea de aliniamente continue de arbori specifici locului;
- Identificarea și păstrarea unor zone cu biodiversitate ridicată de-a lungul Canalului Culișer care vor susține buna funcționare a ecosistemului natural. Se pot stabili și realiza "zone umede" – zone inundabile dezvoltate ca oaze de biodiversitate cu vegetație specifică locului;

- Realizarea unui lac de acumulare în zona de est a municipiului Salonta în legătură cu Canalul Culișer și noul parc prevăzut, pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice și susținerea activităților în aer liber;
- Totodată, se recomandă:
 - Intervențiile să aibă în vedere susținerea unui ecosistem natural funcțional de-a lungul cursului de apă și a albiilor sale, eco-managementul apelor pluviale și a debitului canalului precum și stimularea activităților de recreere și odihnă în așa manieră încât să nu pericliteze biodiversitatea existentă;
 - Amenajarea peisagistică să pună în evidență specificul zonei și a terenului prin intervenții minime care să țină cont de punctele de perspectivă favorabile înspre și dinspre Canalul Culiser în special în intersecții, păstrarea vegetației sălbatice adaptată la condițiilor locului cu defrișarea zonelor necesare pentru a oferi vizibilitate și spațiu;
 - utilizarea materialelor sustenabile și permeabile pentru intervențiile aferente Canalului Culișer (pavaj, mobilier, pergole);
 - gestionarea eficientă a deșeurilor și amplasarea punctelor de colectare selectivă în puncte cheie din parcursul Canalului Culișer, în special spre periferie;

Zona Inelului Verde

- Realizarea de axe secundare verzi între Coridorul Albastru -Inelul Verde pe străzile ce fac legătura cu partea de Nord a orașului (zona Centrală), prin plantarea de aliniamente continue de arbori adaptați locului;
- Identificarea zonelor potențiale de realizare a unor incinte verzi (zone cu activități temporare, soluții bazate pe natură dezvoltate participativ) și centre de cartier multifuncționale în relație cu noile dezvoltări imobiliare din sudul Inelului Verde.
- Se recomandă
 - utilizarea materialelor sustenabile și permeabile pentru intervențiile aferente Inelului Verde (pavaj, mobilier, pergole);
 - gestionarea eficientă a deșeurilor și amplasarea punctelor de colectare selectivă în puncte cheie;

Zona Cvartalului Pușkin

- Se va urmări realizarea unui centru de cartier multifuncțional în legătură cu Cvartalul Pușkin și Inelul Verde, care să răspundă nevoilor viitoare de extindere a zonei de locuire și creștere a procentului de spațiu verde;
- Dezvoltarea/utilizarea terenului aflat în spatele locuințelor sociale existente în mod participativ, ca potențială zonă comunitară pentru activități în aer liber /cu caracter temporar, precum și pentru activități ce vizează soluții bazate pe natură (NBS).

Zona Spitalului Municipal/ Zona de Agreement

- Dezvoltarea integrată și coerentă a infrastructurii publice (carosabil, pietonal, velo, transport public, spații de parcare și spații verzi) pe direcția Nord (Zonă verde de petrecere a timpului liber, Lac existent)-Sud cu Inelul Verde-Canalul Culișer;

Zona Gării

- Proiect de gestionare eficientă a deșeurilor și amplasare puncte de colectare selectivă în zona Gării, zona de locuire colectivă adiacentă;
- Amenajarea integrată și modernizarea spațiului public din zona de locuire colectivă aferentă gării (carosabil, pietonal, spații comunitare/ odihnă/ relaxare și spații verzi)
Se recomandă:
 - desființarea garajelor, barăcilor și structurilor vechi adiacente locuințelor colective și reorganizarea parcajelor aferente;
 - renovarea/reabilitarea locuințelor colective pentru crearea unei imagini urbane omogene (culori, materiale etc. - stabilirea unor norme specifice, regulament urbanism);

7. Surse

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-and-united-nations-common-goals-sustainable-future_ro

<https://sdgs.un.org/2030agenda>

<https://sdgs.un.org/goals>

https://romania.representation.ec.europa.eu/news/noul-bauhaus-european-cadrul-politicii-de-coeziune-cerere-de-propuneri-valoare-de-50-de-milioane-de-2022-10-11_ro

https://new-european-bauhaus.europa.eu/about/delivery_enhttps://new-european-bauhaus.europa.eu/about/delivery_en

<http://www.cultura.ro/implementarea-initiativei-noul-bauhaus-european>

https://prizes.new-european-bauhaus.eu/themes/custom/custom_ulkit/pdf/applicants-guide/NEB%20Prizes%202023_RO.pdf

<https://lege5.ro/gratuit/geztcmxhe3dk/ordonanta-de-urgenta-nr-183-2022-privind-stabilirea-unor-masuri-pentru-finantarea-unor-proiecte-de-regenerare-urbana>

<https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/07/d3e42c68a072a75dbc279d807b8a2b72.pdf>

Strategia de Dezvoltare a Municipiului Salonta 2021-2027

Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Bihor 2021-2027

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Salonta (PMUD) 2017-2032

Planul de Administrarea Teritoriului Județean Bihor (PATJ)- Strategie și Plan de Măsuri

Informațiile și documentele puse la dispoziție de Primăria Municipiului Salonta